

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec - Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 43

CELOVEC, DNE 27. OKTOBRA 1966

CENA 2.- ŠILINGA

Tvoj glas naši skupnosti

Dr. Marko Dumpelnik

Že ko kmet seje, ga skrbi, kakšna bo letina, kako mu bo poplačan ves trud in delo. Čas, v katerem se naši kmečki ljudje nahajajo, zahteva več naporov, kakor kdaj koli prej, ker tudi kmetija in družina potrebujejo vedno več finančnih sredstev za stroje in orodje, za popravilo in potrebno preureditev poslopij, za izobrazbo družinskih članov. Za doseg te ciljev pa ve vsak kmet, da je treba daljnosežnih sprememb v našem gospodarskem gledanju in kmetovanju. Ker rabimo več denarja, moramo zvišati donosnost kmetovanja, ker imamo vedno manj ljudi za delo na kmetiji, moramo poenostaviti proizvodnjo, ker je nabava kmetijskih strojev draga, je potrebna intenzivna obdelava zemlje in izkoriščanje vseh možnosti produkcije ter do gotove mere specializacija.

Reševanje teh problemov pa je tudi odvisno od velikosti naših kmetij. Ne moremo in tudi ni mogoče urediti to po enem kopitu. Gospodarska preusmeritev bo pri nekom zmanjšala število in potrebo mnogoličnih strojev, ki jih nikoli ni mogel polno izkoristiti in ki so zahtevali vse previsoke investicije. Drugi bo ob ističasnem upravljanju svoje kmetije s pomočjo družinskih članov in svojo zaposlitvijo v obrtnih, gradbenih in industrijskih podjetjih izboljšal svoje dohodke. Tretji pa si bo opomogel na tujsko prometnem sektorju z oddajanjem sob in potom neposredne prodaje svojih pridelkov, kot so mleko, jajca, meso, zelenjava, sadje itd.

Pri vsem tem pa naj nam bo pred očmi eno vodilo: Ljubimo našo zemljo, ohranimo jo kot svojo last in bodimo ponosni na to mater, ki je hranila naše prednike in ki bo morala hraniti v bodočnosti še mnogo večje število svojih zemeljskih otrok. Število ljudi na svetu stalno narašča, koliko jih še danes gladuje, vedno več bo treba kruha, mesa in mleka. Zato

ZELO VAŽNO!

Zanimajte se, do kdaj so v občini, v kateri se boste udeležili volitev, volilni lokali odprti. V večini občin bodo zaključili z volitvami že ob 13. uri.

se kmet, lastnik zemlje, zavedaj, da s svojim gruntom poseduje dragocenost in bodi ponosen na svoj stan! Ne pusti svoje zemlje ter vcepi to zavest tudi svojim sinovom in hčeram in če boš svoje gospodarstvo uredil okoliščinam in času primerno, potem se tebi in tvojim otrokom ni treba bati bodočnosti.

Zavedaj se pa tudi, da si temelj narodovega obstoja. Iz tvojih družin so in bodo še redno prihajale zdrave sile, ki so potrebne, da obnavljajo in krepijo ves naš rod. Slovenski koroški kmet, zavedaj se svojega poslanstva - tudi ko boš volil 6. novembra svoje poklicne zastopnike v občinske in okrajne odbore ter v kmetijsko zbornico. Daj svoj glas tistim, ki jim je drago to, kar je tebi sveto!

Pet volilnih skupin se poteguje pri volitvah v Kmetijsko zbornico za glasove koroških volilcev. Vedi, da si s svojo glasovnico močno okrepiš naše vrste pri zadnjih volitvah v krajevna in okrajna kmečka zastopstva ter Deželno kmetijsko zbornico. Tudi tokrat boš - zvest tradiciji - oddal glas možem, ki so bili ponovno pripravljene kandidirati na listi »Skupnosti južnokoroških kmetov«. Zanje se bomo zavzemali z vso odločnostjo, da ji zagotovimo čim večji uspeh 6. novembra. Mladim volilcem pa kličem: Naprej po poti naših očetov!

Z Mirkom Kumrom za Skupnost južnokoroških kmetov

V nedeljo 6. novembra 1966 bomo volili poklicno zastopstvo v krajevnih kmečkih odborih, v okrajnih kmečkih zbornicah in v Kmetijski zbornici za Koroško.

Prihodnjih pet let, za katera bomo volili to zastopstvo, bo zahtevalo od nas vseh še resnejših naporov in prizadevanj, da se bomo v pogojih industrijske družbe in integracije lahko obdržali na svojih kmetijah. Zato pred odločitvijo, komu bomo pri teh volitvah zaupali svoj glas,

upoštevajmo:

Čas v katerega stopamo, zahteva močno in odločno zastopstvo južnokoroškega prebivalstva v kmečkem poklicnem zastopstvu!

To zastopstvo mora upoštevati resnico, da smo bili južnokoroški kmetje dolga desetletja vsestransko zapostavljeni, da smo zaradi tega gospodarsko zaostali in da nas skupina, ki ima v kmetijski zbornici premoč, še vedno zapostavlja!

Kärntner Bauernbund, Freiheitliche Bauernschaft in Allgemeiner Bauernverband na svojih kandidatih listah v Kmetijsko zbornico za Koroško iz sodnih okrajev Pliberk, Dobrla ves, Železna Kapla, Borovlje, Rožek in Beljak ter z Gur nima

Pliberški podžupan Mirko Kumer, nosilec liste „Skupnost južnokoroških kmetov“.

jo nobenega kandidata na izglednem mestu!

Kmetom iz teh območij pa po njihovem številu pripada v kmetijski zbornici ena četrtina, to je šest izvoljenih zastopnikov!

Največji gradbeni škandal v Avstriji

V vseh zveznih deželah do sedaj 25 aretacij

V do sedaj največjem gradbenem škandalu druge republike je bilo v sredo, 19. oktobra, aretiranih 21 vodij podjetij, odnosno vodilnih nastavljenecv gradbenih podjetij. Prvih pet aretacij so izvedli v Salzburgu, pet jih je bilo na Dunaju, štiri na Koroškem, tri v Zgornji Avstriji, dve na Predarlskem in ena na Nižnjem Avstrijskem.

V petek, 21. oktobra, pa je gospodarska policija aretirala še enega vodjo podjetja in tri vodilne uslužbence gradbenih podjetij na Dunaju, Badnu, Linzu in Spittalu ob Dravi. Tako se je število aretacij povečalo na 25 oseb.

Vsi aretirani so osumljeni tako protizakonitih kartelskih dogovorov kakor tudi predvsem podkupovanja državnih, dežel-

nih in občinskih uslužbencev s smotrom dobiti na ta način javna gradbena naročila.

Preiskava, ki je v teku, je doslej zajela okoli 400 do 600 oseb, tako da oblasti računajo z nadaljnimi aretacijami, zlasti tudi iz uradniških krogov.

Areacije je začelo Deželno sodišče v Innsbrucku po nalogu gospodarske policije Zvezne policijske direkcije na Dunaju. Gradbeni minister dr. Vinzenz Kotzina je bil o tej sodni akciji obveščen. Vodja dunajske gospodarske policije, višji policijski svetnik Tintner, uraduje že od srede, 19. oktobra, v Innsbrucku, dočim je šel njegov kolega Eder od dunajske gospodarske policije preiskovat zadevo na policijsko direkcijo v Linzu.

Pri skoraj vseh bolj znanih gradbenih

Ta resnica kaže, da hoče sedanja večina v Kmetijski zbornici za Koroško tudi v prihodnje zapostavljati južno kmečko prebivalstvo. Zato je potrebno, da

združimo svoje sile in moči

Stopimo na skupno pot v krajevnih kmečkih odborih, v okrajnih kmečkih zbornicah in v Kmetijski zbornici za Koroško, kajti le tako bomo dosegli zastopstvo, ki nam pripada in ki ga potrebujemo.

Združimo se v

Skupnost južnokoroških kmetov

in zaupajmo svoj glas njenim kandidatom, ki so vsi iz naše srede, ki poznajo naše skrbi in težave in ki so vredni našega zaupanja.

Zaupajmo jim svoj glas, potem bomo

- v kmetijski zbornici močneje zastopani,
- lažje kot doslej uveljavljali svoje zahteve in
- v večji meri deležni pomoči iz sredstev za pospeševanje kmetijstva!

Zato velja:

**JUŽNOKOROŠKI KMETJE
VOLIMO 6. NOVEMBRA
SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH
KMETOV - LISTO 4!**

Anton Krušič kandidira na 2. mestu v Deželno kmetijsko zbornico ter je nosilec liste „Skupnost južnokoroških kmetov“ v celovškem okraju.

podjetjih Avstrije iščejo sezname z imeni rednih prejemnikov denarja. Poleg tega pa preiskujejo tudi številna božična in druga darila od pralnih strojev prav tja do televizijskih aparatov, zanimajo pa se tudi za pomoč pri gradnji stanovanjskih in nedeljskih hišic uradnikov, kakor tudi počitniška povabila v hišah gradbenih podjetij. Številni primeri segajo mnogo let nazaj.

Ker zavzema gradbeni škandal zmerom večji obseg, so se sedaj javili prvič odgovorni politiki in gradbeništvo samo. Tako je gradbeni minister dr. Vinzenz Kotzina dejal, da bo spričo vsega, kar se sedaj dogaja v gradbeništvu, postavil celotni kontrolni sistem na odseku cestnih gradenj čisto na nove temelje.

Glavni tajnik Avstrijske ljudske stranke dr. Withalm pa je obljubil, da bo njegova stranka kot edina vladajoča stranka skrbno pazila, da ne bo nič ostalo tajno in da bodo vsi krivci brez izjeme, kateri politični smeri pripadajo, poklicani na odgovor in tudi prejeti zasluženega kazni. »Ljudstvo ima pravico, da izve popolno resnico,« je dejal h koncu glavni tajnik Avstrijske ljudske stranke dr. Withalm.

ZVEZA PEVSKIH DRUŠTEV

bo priredila pevski koncert.
Pel bo pod vodstvom Marka Muniha

*Akademski pevski zbor Tone Tomšič
iz Ljubljane*

umetne in narodne pesmi
v nedeljo, 6. novembra 1966 ob 14.30
v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Vsi prijatelji naše pesmi in lepega petja prisrčno vabljeni.

Vstopnice po 30.-, 25.-, 15.- in 10.- šilingov dobite v poslovalnici Zveze pevskih društev in KKZ v Mohorjevem domu in pri zastopnikih dijakih.

Odbor Z P D

Politični teden

Po svetu . . .

SKUPNO SODELOVANJE MED FRANCIJO IN SOVJETSKO ZVEZO NA ZNANSTVENEM POPRIŠČU

Francija in Sovjetska zveza sta se sporazumeli, da bosta začeli podrobne razgovore za izstrelitev francoskega satelita s sovjetsko nosilno raketo. To so javili pretekli teden s skupnim poročilom, ki so ga objavili ob zaključku obiska ministra za znanost Peyrefita v Moskvi. Med razgovori se bodo sporazumeli o vrsti satelita, o poskusih, ki jih bo moral satelit napraviti, in o njegovem programu letenja. Poleg tega bo Francija napravila razne vesoljske poskuse s sovjetskimi sateliti.

O francosko-sovjetskem sodelovanju so se načelno sporazumeli med nedavnim de Gaullovim obiskom v Sovjetski zvezi.

Sporočilo javlja tudi, da so podpisali sporazum o atomskem sodelovanju, ter napoveduje druge načrte o francosko-sovjetskem znanstvenem sodelovanju. Med drugim bodo delali poskuse za vesoljske komunikacije s sovjetskim satelitom »Molnija 1«, Konec leta pa se bo sestala francosko-sovjetska komisija, ki se bo posvetovala o možnosti sodelovanja pri prospekcijskih in črpanju petroleja, pri izkoriščanju morskega bogastva in pri uveljavljanju matematičnih metod pri industrijskem vodstvu. Uradno sporočilo pravi, da je bil obisk Peyrefita ploden in je pripeljal do številnih pozitivnih odločitev, ki bodo prispevale k pozitivnemu razvoju sodelovanja med obema državama na raznih sektorjih.

ZA BOLJŠE ODNOSI MED ZAHODOM IN VZHODOM

Predstavniki Avstrije, Romunije, Belgije, Bolgarije, Danske, Finske, Madžarske, Švedske in Jugoslavije so se v sredo, dne 5. oktobra, sestali v New Yorku za zaprtimi vrati in razpravljali o načinu izboljšanja odnosov med vzhodom in zahodom v Evropi. Romunski zunanji minister Manescu je po sestanku izjavil novinarjem, da so se predstavniki vseh devetih držav sporazumeli, da bodo nadaljevali stike in proučevali predloge današnjega sestanka. Dejal je: »Glavna misel je ustvariti ozračje sodelovanja in sporazumevanja. Predlogi se tičejo določenega števila sektorjev, med katerimi je tudi gospodarski ter socialni kakor tudi izmenjava obiskov voditeljev raznih držav.«

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV ŠTEJE 121 ČLANIC

Novi afriški državi Botswana (Bečuana) in Lesoto (Bazuto) sta bili 17. oktobra soglasno sprejeti v Združene narode. Predstavnik obeh držav, ki sta nedavno postali neodvisni, sta takoj zasedla svoje mesto v dvorani. Združeni narodi imajo sedaj 121 članic.

Podrobno o obeh novih afriških državah čitajo naši bralci lahko v 42. številki Našega tednika—Kronike (v predelku »Politični teden«).

AVSTRIJSKI ZUNANJI MINISTER DR. TONČIČ O JUŽNI TIROLSKI

Avstrijski zunanji minister dr. Lujo Tončič Sorinj je v pogovoru z dopisniki tuje tiska odgovarjal na številna vprašanja in tudi o Južni Tirolski.

V zvezi s svojim nedavnim pogovorom z voditeljem »južnotirolske stranke za socialni napredek« Jennyjem je minister izjavil, da se trudi, da ostane južnotirolsko vprašanje zunaj strankarskih sporov in nad njimi. Zato je vedno v stiku z vsemi strankami in skupinami za izmenjavo poročil in mnenj. Z zanimanjem je poslušal mnenje dr. Jennyja o Južni Tirolski. Toda dr. Jenny mu glede rešitve ni prinesel »novih idej«. O tem je poročal južnotirolski ljudski stranki in tirolskim voditeljem. Jennyju je sporočil vsa poročila, ki mu jih je lahko dal.

Avstrijski zunanji minister dr. Lujo Tončič Sorinj je nato izjavil, da se Jennyjeva stranka ne bo mogla udeležiti pogajanj, ker ni še uradno priznana in nima trdne podlage. Kar se tiče mednarodnega zasidranja sporazuma z Italijo, zadevo še proučujejo strokovnjaki, da najdejo najboljšo formulo za jamstvo. Govori se o političnem in o pravnem jamstvu. Na vsak način se ne bo nič storilo, ne da bi prej zvedeli za mnenje izvedencev mednarodnega prava.

Časnikarju, ki ga je spraševal po vsebini italijanskih predlogov, je minister odgovoril, da se o tem še pogovarjajo med italijansko vlado in južnotirolsko ljudsko stranko. Zato ne more nič izjaviti, kar bi lahko motilo sedanja pogajanja. Dodal je: »Gre za prenos sto, stodeset, stopetnajst pristojnosti, od katerih so mnoge zelo važne, na bocensko pokrajino. To pomeni veliko razširitev pravic Južnih Tirolcev.«

DR. TONČIČ PREDLAGAL KONFERENCO ZUNANJIH MINISTROV DEVETIH DRŽAV

Z Dunaja poročajo, da je avstrijski zunanji minister dr. Lujo Tončič predlagal, naj bi sklicali že pred božičem v Bukarešti konferenco zunanjih ministrov devetih evropskih držav, ki so sprejele v Organizaciji združenih narodov pobudo za boljše sodelovanje med državami.

V pogovoru po televiziji je zunanji minister dr. Tončič izjavil, da bi morali na konferenci razpravljati o možnosti konference zunanjih ministrov vseh evropskih držav.

Tako imenovanemu »klubu devetih«, ki se je ustanovil na pobudo romunskega zunanjega ministra, pripadajo Avstrija, Belgija, Bolgarija, Danska, Finska, Jugoslavija, Romunija, Madžarska in Švedska.

Dr. Lujo Tončič Sorinj je izjavil, da v sedanjem stanju Evropejci lahko sami rešijo vsa vprašanja z izjemo nemškega vprašanja.

BRITANSKO-RODEZIJSKI ODNOSI

V torek, 18. oktobra, ministrski predsednik Wilson v spodnjem domu parlamenta ni hotel povedati nobene podrobnosti najnovejšega britanskega predloga za rešitev južnorodezijske krize. Konservativci so napadli laburistično vlado, ker je Smithove mu režimu poslala »končne predloge« s prizvokom »ultima«. Po njihovih ocenah »pametna vlada« kaj takega ne bi nikoli storila.

Ko je odgovarjal na številna vprašanja, je premier Wilson dejal, da ne gre za »končne predloge«, ampak za končna načela, medtem ko bi podrobnosti izdelali pozneje. Ta »končna načela« predvidevajo neizbežne ustavne korake za zagotovitev pravic domačemu prebivalstvu v Južni Rodeziji. Konservativci nasprotujejo tudi namenu vlade, da bi se, če bi bila »končna načela« zavržena, obrnila na Organizacijo združenih narodov in zahtevala uveljavitev gospodarskih prisilnih pripomočkov (sankcij) proti Južni Rodeziji. Premier Wil-

. . . in pri nas v Avstriji

NARODNI PRAZNIK 26. OKTOBRA

V sredo, 19. oktobra, je državni zbor z glasovi Avstrijske ljudske stranke in socialistov sprejel zakon, po katerem je 26. oktober 1966 plačan državni praznik (tega smo v sredo tudi slovesno praznovali).

Proti predlogu je glasovala Svobodnjaška stranka, češ da pri nas nimamo nobene avstrijske narodnosti, čeravno je ista stranka lani izrazila enake pomisleke, je pa vseeno glasovala za uvedbo narodnega praznika. Zanimivo, da so proti zakonu glasovali tudi trije poslanci Avstrijske ljudske stranke iz Predarlškega, bili so to: Stohs, Hämmerle in Fink. Predarlški poslanec Stohs (Avstrijska ljudska stranka) je predlagal, naj bi bil državni praznik 1. maja in sicer naj bi veljal že leta 1967. Josef Gruber od Avstrijske ljudske stranke pa je naglasil, da bi bila trajna rešitev tega vprašanja možna le tedaj, če bi razpravo o tako kočljivem in važnem predmetu, kot je vprav narodni praznik, rešili tako modro, da ne bi prebivalstvo nikjer nasprotovalo tej odločitvi.

DRŽAVNI ZBOR V PRIHODNJE Z OPOLDANSKIMI ODMORI

Način dela državnega zbora bo v prihodnje drugačen, to je prilagodil se bo naraščajočim zahtevam. V bodoče bo načelno en teden v mesecu brez parlamentarnih sej, tako da se bodo v tem času poslanci različnih strank lahko posvetili svojim volilnim okrožjem in strankinemu delu. Razen tega bodo na sejah razširjenega odbora vpeljali opoldanski odmor od 13. do 15. ure, in sicer so zato izbrali ponedeljek, dočim bo petek prost dan brez sej. To so sklenili na seji predsedništva državnega zbora v torek, 11. oktobra.

son je dejal, da ne gre za to, da bi vprašanje Južne Rodezije prenesli v pristojnost Organizacije združenih narodov. Toda ker je bilo to vprašanje vzrok za široko mednarodno zaskrbljenost, je po njegovem mnenju prav, če se vlada obrne tudi na OZN.

ULBRICHT PRIPRAVLJEN NA POGAJANJA Z ZAHODNO NEMČIJO

Vodja vzhodnonemške komunistične partije Walter Ulbricht je dal zahodnonemškemu listu »Rhein Rhur Zeitung« izjavo, da je Vzhodna Nemčija pripravljena začeti brezpogojna pogajanja z Zvezno republiko Nemčijo, toda sprejela bo kot sogovornike samo člane bonnske vlade.

Ulbricht je v intervjuju za ta časopis izjavil, da je vzhodnonemška vlada mnenja, da se morajo pogajati tisti, ki imajo dejansko oblast. Dalje je dejal, da v Zahodni Nemčiji ni gospodarska oblast v rokah predsednika socialnodemokratske stranke Wehnerja (ta je namreč pred par dnevi predlagal ustanovitev gospodarske skupnosti med obema Nemčijama), temveč je v rokah ljudi, kakor so Thyssen in drugi, ki nadzorujejo zahodnonemška proizvodna sredstva. Dalje je izjavil, da nasprotuje sestankom med tehničnimi komisijami ali podtajniki, kajti vprašanja, ki se tičejo usode Nemčije, so preveč važna, da bi jih prepustili majhnim uradnikom. Za tako važna vprašanja se morajo zanimati vlade.

BONNSKA VLADA ODKLANJA ULBRICHTOVE PREDLOGE

Predstavniki zahodnonemške vlade von Hase pa je izjavil, da njegova vlada niti ne misli, da bi se pogovarjala s Pankovom in odločno zavrača možnost političnih razgovorov z vzhodnonemško vlado. Pripomnil je, da Bonn sicer dopušča nujnost sodelovanja, da se doseže združitev, toda odklanja stike z Ulbrichtovim režimom.

Iz Bonna pa poročajo, da so nesoglasja med zahodnonemškimi strankami zmerom večja. Tako je socialnodemokratski voditelj Willy Brandt zagovarjal Wehnerjev predlog o ustanovitvi gospodarske skupnosti med obema Nemčijama. Tudi podkancler in voditelj stranke svobodnih demokratov Mende je podprl Wehnerjevo pobudo.

Zahodnoberlinski župan Brandt je pred kratkim po televiziji izjavil, da se je pogovarjal s sovjetskim poslanikom Abrasimovim in da je bil ta pogovor koristen. Izjavil je, da se bo ponovno sestal z njim in je dodal: »Prepričan sem, da potrebujemo mnogo takih sestankov, ne samo zato, da se bolje spoznamo, marveč tudi da pripravimo tla za praktične rešitve.« Na koncu je Brandt izjavil, da sta z Abrasimovim govorila o vprašanjih skupnega interesa Nemčije in Sovjetske zveze.

INDUSTRIJSKO ZDRUŽENJE IMA ŽELJE K ÖIG

(Čitaj tudi članke v Našem tedniku—Kroniki, št. 40, 41, v predelku »Notranja politika«.)

Kljub splošnim privolitvam k zakonu ÖIG (Avstrijska industrijska upravna družba), je Industrijsko združenje v svojem stališču k osnutku prometnega ministrstva najavilo tudi nekaj resnih želj. Najvažnejše bi bile:

- Družbina pogodba in red poslovanja za predvideno »Avstrijsko industrijsko upravno družbo z omejeno zavezo« (Österreichische Industrieverwaltung Ges. m. b. H.) še nista izdelana. S tem pa je otežkočena presoja osnutka.

- Predvideno število 17 članov nadzornega sveta (vštevši zastopnike podjetja) je previsoko.

- Nadzorni svet ne bi smel po določbah zakona »Avstrijske industrijske upravne družbe z omejeno zavezo« vršiti svoje posle samo tri leta, temveč pet let, ker bi le-ta

SLOVENC

doma in po svetu

Znani kulturni delavec dr. Rudolf Ravnik umrl

V visoki starosti 83 let je pred kratkim umrl v Mariboru znani pravnik in kulturni delavec dr. Rudolf Ravnik. Rodil se je 15. aprila 1883 na Ostrovici pri Glinjah na Koroškem. Gimnazijo je obiskoval v Celovcu, v Pragi pa je leta 1911 promoviral za doktorja prava. Bil je delaven član in odbornik slovenskih naprednih društev in tudi soustanovitelj slovenskega koroškega akademškega festivalnega društva Korotan. Ze kot mladenič se je boril v svoji domovinski občini Medborovnica proti ponemčevanju in v borbi za dvojezično šolo v Glinjah, pisal članke predvsem v takratni edini slovenski časopis »Mir« v Celovcu. Sodeloval je tudi pri hranilnici in posojilnici na Trati, dal pobudo za ustanovitev hranilnice in posojilnice v Borovljah in ustanovil pevsko društvo Drava. Bil je tudi med ustanovitelji Glasbene matice in njene glasbene šole v Mariboru, železničarskega in pevskega društva Zarja na Pobrežju itd. Glasbeni matici v Mariboru je predsedoval 20 let in je bil njen častni član ter predsednik. V času bivanja na Koroškem je tam ustanavljal tudi podružnice Ciril Metodove družbe, društva Sokol itd. Enako požrtvovalno in pestro je bilo njegovo delovanje pozneje v Ljubljani, Ptuj, Slovenski Bistrici in Mariboru. Bil je tudi vnet sodelavec generala Maistra.

Kakor mnogi drugi rodoljubi je bil dr. Ravnik med drugo svetovno vojno v izgnanstvu.

Ko se je po končani vojni vrnil v Maribor, se je takoj z vso vnemo vključil v delo, najprej kot načelnik oddelka na mestni občini, pozneje pa kot pravni referent mestne hranilnice oz. komunalne banke. Kasneje pa je bil zaradi invalidnosti upokojen.

Slovenske šole na Goriškem

Na Goriškem zaznamujejo slovenske šole nekaj porasta. V osnovne šole je vpisanih 438 otrok. V Doberdolu jih je 59; v Jamljah 17; v Dolu 22; v Savodnjah 49; v Rupi 21; v Gaberjah 3; na Vrhu 13.

Goriško didaktično okrožje šteje 254 otrok v osnovnih šolah, to je 30 več kot lani. Doberdolsko pa 179, 5 več kot lani. Na Goriškem so nekateri slovenski starši kljub vsem opozorilom vpisali svoje otroke v druge šole in se tako pregrešili nad lastno krvjo.

V slovenskih srednjih šolah v Gorici je stanje vpisanih sledeče: na enotni srednji (nižji) šoli: 186. Na slovenskem višjem učiteljsku je vpisanih 27 dijakov in dijakinj. Na gimnaziji-liceju pa skupno 34.

Likovne razstave slovenskih umetnikov

V prostorih Ljudske knjižnice v Škofji Loki so pripravili peto letošnjo razstavo. Tokrat razstavlja svoja olja absolvent likovne akademije, loški rojak Boris Jesih. V celjskem Likovnem salonu so pred kratkim odprli razstavo slikarskih del Janeza Vidica. Razstava je majhen prerez skozi slikarjevo ustvarjanje v zadnjih petih letih. Za Janeza Vidica je značilna uporaba treh tehnik — olja, slikanja na steklo in mešana tehnika batika in olja. Umetnik je razstavil 17 del, ki izžarevajo njegovo ljubezen do kmečkih starožitnosti, do stare ljudske likovne tvornosti in nagnjenje do dekorativne fantastike. Ob otvoritvi VI. Likovne jeseni drugega trienala sodobne jugoslovanske risbe v Somboru je žirija pred kratkim podelila razstavljavcem glavne in odkupne nagrade. Od slovenskih umetnikov je dobil eno izmed glavnih nagrad (3000 novih dinarjev) akademski slikar France Mihelič iz Ljubljane za risbo »Tožba za poletjem«, odkupne nagrade pa akademski slikar France Slana, Joža Horvat-Jaki in Berber Mersad.

mogel na ta način resnično izvesti zamisli reorganizacije (preureditve) in ozdravljenje podržavljenih podjetij.

- Načrt, da naj bi podržavljenim podjetjem v prihodnje potrebna sredstva pripravili že v proračunu, je treba odkloniti, kajti finansiranje podržavljenih podjetij bi se moralo vršiti tako, da ne bi pri tem popačili tekmovalnih okoliščin, oziroma razmer.

Industrijsko združenje postavlja osebami, ki bodo delovale pri »Avstrijski industrijski upravni družbi z omejeno zavezo« v svojem mnenju k zakonskemu osnutku velike zahteve: strokovno znanje, strankarsko politična neodvisnost, kakor tudi zmožnost odločanja po lastni odgovornosti.

Vobče pa bi morali v upravni svet »Avstrijske industrijske upravne družbe« (ÖIG) poklicati tudi osebe, ki uživajo mednarodni ugled in sloves.

Naše pokopališče in naši pokojni

Naši nagrobni spomeniki

Vsako leto na praznik Vseh svetih in na vernih duš dan se zbiramo na pokopališčih, da se spomnimo naših dragih rajnih. Izkazati jim hočemo ljubezen in hvaležnost s tem, da jim okrasimo grobove in prižgemo sveče ter v tihi molitvi še bolj kakor druge dni mislimo na naše vrle prednike, ki so odšli pred nami v večnost. Lepa in hvalevredna je skrb za rajne in njihove gomile. Navadno ima vsak grob tudi nagrobni spomenik ali križ, ki izraža zavednost in značajnost zaostalih in sorodnikov. Nikdar se ne sramujmo svojega materinega jezika in pripadnosti našemu slovenskemu narodu. Zato naj bodo tudi napisi na grobeh, kjer stoji spomenik bodisi iz kamna, lesa ali kovine, v domačem, to je v slovenskem jeziku. To je pokojnim res v čast, ne pa nasprotno, če napravljajo Slovenci napise v tujem jeziku. Gotovo bi marsikdo dal napisati slovenski napis, pa ne ve, kaj bi bilo primerno. Zato naj bo navedenih nekaj napisov, ki so v slučaju smrti za zgled in pomoč.

Težka bila je ločitev,
to ve najbolj moje srce,
ki željno pričakuje
pri Bogu svidenje!

Človek na zemlji ni doma,
kraljestva ud je večnega.

Njegova pot v nebesa gre,
kjer bratje, sestre mu živeli!

Bogstva tukaj nisi imel,
v Bogu bodi zdaj vesel!
Ljubil je svoje, dom in rod,
naj da plačilo mu neba Gospod!

Dobrota vama bil je cilj življenja,
skrb za druge vaju vzor.
Naj za žrtve vajnega trpljenja,
Bog sprejme vaju v rajski dvor.

Svet je kraj, kjer mati spi,
od tu še blagoslov deli.
Vsem, ki jim življenje dala,
zdaj zbirališče je postala.

Prenaglo, ljubi oče, si nas zapustil,
mnogo lepih naukov nam izročil.
Učil si nas Večnega častiti,
svoj rod in bližnjega ljubiti.

Naša bila ti si sreča,
veselje doma b'la si nam.
Roža bela ti duhteča,
zdaj si angel v raju tam!

Kar nam je najdražje b'lo
v grobu tem zdaj spi.

Ljubeče srce mater'no,
za tabo nam oko solzi.

Prezgodnji grob zdaj tebe krije,
oko za tabo nam solzi.
Vendar v srcu up nam klije,
da vid'no se nad zvezdami.

Domača zemlja te zdaj krije,
ki ljubil si jo iz srca.
Zdaj nebeška sreča naj ti klije,
kjer ni težav in ne gorja.

Tolažba naša je tam gori,
kjer zdaj presrečni dom je tvoj.
Za nas pred Bogom tam govori,
da združimo se kdaj s teboj.

Radi ste prepevali
z veseljem v božjo čast;
otroke ste vzgajali
za Boga in duše rast.

Naj vse vam mili Bog
povrne zdaj iz svojih rok.

Nam težka bila je ločitev,
a lepa v Bogu bo združitev.

NA GROBU DUHOVNIKA:

Sejal sem v vaša srca resnice svete vere, —
o, ne izgubite jih!

Oznanjal sem vam zapovedi, — o, izpolnajte jih!

Blagoslavljal sem vaše zakone, — o, ne oskrunajte jih!

Ljubil sem vaše otroke, — o, varujte jih!
Blagoslavljal sem vaše mrtve, — o, ne pozabite jih!

Kazal sem vam pota proti nebesom, —
o, ne odstopite jih!

Koncert pevskega zbora „Tone Tomšič“

v nedeljo, 6. novembra, v Glasbenem domu v Celovcu

Pod daljšem času molka v javnosti se spet oglašajo zveza pevskih društev in vabi vse prijatelje naše pesmi in tokrat še prav posebej prijatelje lepega, umetniško dovršenega petja na prireditvi, ki ji bo duša in srce zbor akademikov iz Ljubljane: »Akademski pevski zbor Tone Tomšič«.

Doslej je Zveza pevskih društev vedno prirejala pevske koncerte s svojimi zbori, ki so vsi doma na Koroškem. S tem je vršila in bo še vršila gotovo prvo nalogo, ko na ta način skuša ohranjati, gojiti in dvigati kulturni zaklad slovenske pesmi in petja pri nas na Koroškem. Gotovo pa bi kazala omejenost in ozkosrčnost, če bi ostala le pri svojih koroških zborih. Celo dolžnost ji je, da predstavi svojim pevcem in našemu ljudstvu na Koroškem zbor, ki zmorejo več kot mi, ki nam morejo biti v vzgled, ki nam morejo pokazati višjo raven pevske kulture, da se nam tako občutno in jasno zasveti cilj, ki naj bi ga skušali doseči tudi mi.

Ta druga pot, namreč predstaviti občinstvu odlične zbere iz drugega okolja in tako buditi smisel za lepo petje, je pa za nas povezana s posebnimi težavami, ki so predvsem materialne vrste. Ni treba posebej razlagati, da so kulturne organizacije še celo pri velikih narodnih in v velikih državah vedno v finančnih težavah. Še celo državne kulturne ustanove, kot je n. pr. Dunajska državna opera, tožijo o pomanjkanju zadostnih denarnih sredstev. Kaj šele naša majhna organizacija v narodni manjšini. Kulturno delo pri nas se hrani iz velikih žrtev malih ljudi, bodisi da sami zastavijo svoje sile in svoj časa na razpolago, bodisi da s svojo udeležbo na naših prireditvah in svojim smislom in navdušenjem za naše narodne kulturne vrednote podpirajo kulturno delo.

Tako je nam razumljivo, da si ne moremo prevečkrat dovoliti, da bi sprejemali v

gostovanje pevske zbere od drugod, četudi bi si sami to mnogokrat želeli in bi nam to bilo v veliko korist. V veliko korist še posebej našim pevskim zborom, naše petje bi pridobivalo večjo dovršenost, ko bi imeli več in več prilike poslušati čistočo, ubranost, zvočnost, ritem in sploh vsestransko dovršenost v prednašanju naših pesmi.

Zdaj pa smo se le ojunčili — ob pogumu in požrtvovalnosti ljubljanske akademске mladine, ki je pripravljena pod ne najbolj ugodnimi pogoji podati nam našo pesem v Celovcu, kakor jo ona danes umeje, občuti in doživlja. O tej akademski mladini, o njih zboru »Tone Tomšič«, bomo pa v prihodnji številki »Tednika« še kaj brali.

Zveza pevskih društev

GLEDALIŠČE

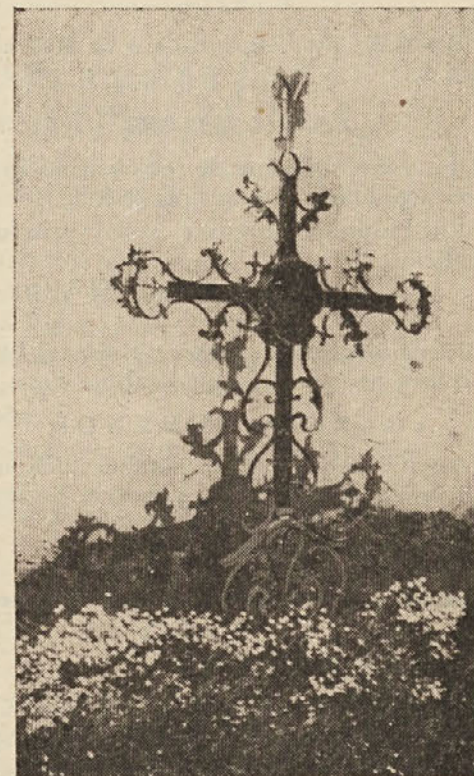
SOBOTA, 29. oktobra, ob 19.30: »Traviata«, opera Giuseppe Verdija. Pri tej predstavi gostuje dirigent Nicolae Boboc s temišvarske Državne opere v Romuniji; drugi gost je baritonist, Ioan Holi-Holender, poje vlogo očeta Germonta.

NEDELJA, 30. oktobra, ob 15. uri: »Der Geizige« (Skopuh), komedija Molièra; 2. predstava za podeželski nedeljski abonmá; to je tudi poslednja predstava tega dela.

PONEDELJEK, 31. oktobra, ob 19.30: »Ein Flaschenreich für die Erde«, in »Die Seilpenne«; obe igri sta v »Gledališču na poskusnem odru« v dvorani za vaje.

SREDA, 2. novembra, ob 19.30: »Traviata«; 4. predstava za M-abonmá; 4. predstava za GWG-sreda; 3. predstava za GWK-sreda; 2. predstava za podeželski sredin abonmá.

ČETRTEK, 3. novembra, ob 19.30: »Don Pasquale«, komična opera Gaëtana Donizettija; premiera ob 30-letnem jubileju pevca Helmutha Conradta.

Trpečim dušam

Vi, dragi umrli,
odšli ste od nas;
iz vic pa rešitve
ni prišel še čas.
Še madeži mali
na vas so ostali.

Ni duša še čista
kot lilije svit,
kot jasnost neba
ni greh še umit;
zato še trpite —
v nebo hrepenite.

Naj madežev zadnjih,
naj dušnih nadlog
in kazni in stisk vseh
že reši vas Bog
po naših molitvah
in svetih daritvah!

Fr. Neubauer

DELJENA NOBELOVA NAGRADA ZA LITERATURO

Švedska akademija je javila v četrtek, 20. oktobra, da sta dobila Nobelovo nagrado za literaturo 1966 tokrat izraelski pisatelj Josef Agnon in Nelly Sachs. S tem je odbor za Nobelovo nagrado že tretjič od leta 1901 delil nagrado za literaturo.

V utemeljitvi Švedske akademije je rečeno, da je danes 87-letni Samuel Joseph Agnon iz Jeruzalema prejel Nobelovo odlikovanje za njegovo značilno pripovedniško umetnost z motivi iz izraelskega življenja, medtem ko je nemško-švedska pesnica Nelly Sachs prejela nagrado za njeno odlično lirčno in dramatsko pisateljstvo, ki opisuje ganljivo židovsko usodo.

V morju, na soncu in v dežju

(Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik)

Na povratku domov

Naslov mojega kramljanja ima letos privesek: v dežju. Kakor je v letošnjem poletju mnogokje prevladovalo deževno vreme, tako se je tudi nam počitničarjem sonce večkrat skrivalo za oblaki in tudi nevihte z dežjem so se oglašale. Vendar je imelo tudi to svojo dobro stran: ozračje se je malo ohladilo, da nas vročina ni mučila, boljše smo spali, morski zrak pa trajno uživali.

Trije tedni dopusta so le prehitro minili, treba je bilo misliti na povratek. Šmarješkemu gospodu se ni mudilo domov, mogel si je privoščiti še teden počitka. Zato mi je vedno uslužni kapelski gospod Pavel ponudil sedež ob svoji strani. Pravi turisti se ne vozijo domov po isti poti, izberejo si drugo, da vidijo več sveta. Tega pravila sva se držala tudi midva. Cesto Opatija — Ljubljana preko Postojne, Planine, Logatca in Vrhnike smo že večkrat prevozili, naj torej zdirja naš avto po sicer malo daljši, a zanimivi poti preko Delnic, Broda in Kočevja. Bolj priporočljivo bo tudi zato, ker je na njej manj protiprometa.

Sestro prednico je tiste dni obiskala rodna sestra iz Amerike. Imeli sta opravka v Ljubljani. Ugodna prilika zanju, a tudi

za naju, ker bova imela na poti seboj domačinki, ki naju bosta opozarjali na razne zanimivosti.

Na Reki smo ob Rečini zavili okoli trsatske višine in se polagoma dvigali in oddaljevali od morja. Še en pogled na Kvarner — v ranem jutru se svetijo med zelenjem hiše na bregovih od Opatije tja dol do Moščeniške Drage. V slovo pošljemo pozdrave našemu mirnemu domu v Lovran. Cesta se vije proti vzhodu v Gorski Kotar. Pokrajina je kraševita in malo naseljena. Pač — že dohitevamo in potem srečujemo gruče otrok, praznično oblečenih, tudi matere med njimi. Kam so namenjeni? A — prvi september je, začetek šole! Za večje šolarje so počitnice minile, malčkom pa je minila brezskrbna detinska doba. Spremljani od mate so na prvi poti v šolo. Zdaj bodo vsi začeli »vihteti uma svitlo meče«.

Med vožnjo po enolični pokrajini moli mo skupno rožni venec. Prijetna nam je sprememba, ko se pripeljemo v čedno mestece Delnice. Cesta vodi skozi dolgo vrsto ličnih malih in velikih hiš, ki stoje kakor v špalirju na obeh straneh. Ob koncu mesta pa je tudi konec lepe asfaltirane ceste. Šofer zmanjša brzino in tudi po navadni cesti se kar dobro vozimo brez hušjih tres-

lajev. Polagoma se spuščamo navzdol in se približamo reki Kolpi. Prepeljemo se čez most v Brodu na Kolpi. Kolpa tvori mejo med Hrvaško in Slovenijo. Tu je tudi jezikovna meja prav izrazita: severno od Kolpe govorijo Slovenci slovensko, južno Hrvači hrvaško. Most jih veže in obenem loči.

Prva naša postaja z oddihom je bila v Kočevju. Najprej je našo pozornost kakor magnet pritegnila cerkev, prostorna in veličastna znotraj, impozantna tudi na zunanost. Mogla bi se kosati z marsikatero stolnico.

Tudi zunanje lice mesta se je močno pomladilo. Pred stoletji je avstrijski vladar naselil v kočevsko pokrajino Švabe iz Nemčije in so ti Nemci tvorili nemški jezikovni otok sredi slovenskega ozemlja do zadnjih časov. Kolikor jih ni redila zemlja, so si služili kruh kot krošnjariji širom države in so kot taki uživali posebno naklonjenost oblasti. V nekdanji avstro-ogrski monarhiji so imeli močno zaslonbo, a tudi v kraljevini Jugoslaviji so bili deležni vseh pravic. Ko se je Hitler razmahnil po Evropi in zasedel tudi Jugoslavijo, se je kočevskim nacionalistom izpolnila želja: zgrajen je bil most od Kočevja do Berlina. Zapustili so svojo bolj revno deželico in se naselili na Spodnjem Štajerskem v brežiškem okraju, odkoder so bili Slovenci siloma preseljeni. A le kratko je bilo njihovo bivanje v novi domovini. Hitlerjev »tisočletni raj« je v sedmih letih propadel.

Pregnani slovenski lastniki so se vrnili na svoje domove, Kočevjarji pa so morali oditi s trebuhom za kruhom po svetu, največ v Avstrijo in Nemčijo. Nemškega Kočevja torej ni več. Nekaj starih Nemcev je še prejel ostalo doma. Prilagodili so se novemu položaju. Ko prihajajo sorodniki k njim na obisk, se kar ne morejo dovolj načuditi, koliko se je Kočevje v dvajsetih letih spremenilo. Tako mi je pripovedovala prodajalka v trgovini, s katero sem se razgovarjal.

Iz Kočevja smo se mogli voziti zopet po lepi asfaltirani cesti in kmalu smo prispeli v Ribnico. O Ribnici sem že slišal kot otrok. Leto za letom so prihajali k nam ribniški rešetarji. Na hrbtu so nosili visoke krošnje »sühe robe«, zaloge rešet, sit za precejanje mleka in presejanje žita, kuhavnice in druge lesene izdelke. Še med prvo in drugo svetovno vojno so imeli Ribničanje skladišče svojih izdelkov v Celovcu, odkoder so krošnjariji in razpečavali svojo robo po deželi. Splošno znani so Ribničarji po svoji šaljivosti, dovtipnosti in šegavosti. Vedno radi prisluhnemo, ko se v radiu oglasi kaka ribniška, n. pr. Sem Rajbenčan Vrban, po cejem svetu znan...

Vre, vre, vre,
mi smo Rajbenčanje.
Čez teden smo okol' hodil,
v nedeljo smo Boga prosil,
da b' nam loncev ne pobil...

(Dalje prihodnjič)

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo na Radišah vabi na

„Peuski koncert“

ki bo v nedeljo, dne 30. oktobra, ob pol treh popoldne v dvorani pri cerkvi.

Vsi ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

Odbor

Farna mladina št. Jakob v Rožu vabi na proslavo na čast Kristusu Kralju z igro

»GARCIA MORENO«,

ki bo v nedeljo, dne 30. oktobra 1966, ob pol osmih (19.30) zvečer v novem farnem domu v št. Jakobu.

Vsi prisrčno vabljeni!

Namesto venea

na grob pokojnemu prelatu dr. Rudolfu Blümlu, svojemu sošolcu, pošilja č. g. Anton Jerman, St. Pauls, Južna Tirolska, za nov dijaški dom v Celovcu 500.— šilingov

Družbi sv. Mohorja.

Za plemeniti dar se odbor Družbe prisrčno zahvaljuje.

SELE

(Še enkrat prireditve osmošolcev)

Že nekaj tednov zaporedoma smo brali v Kroniki, kje bodo nastopali osmošolci. Težko smo čakali, kdaj se bodo oglasili tudi pri nas v Selah.

V nedeljo, 16. oktobra, ob enih, smo se zbrali v veselem pričakovanju v farnem domu. Bilo je veliko število poslušalcev.

Č. g. župnik Vauti so najprej pozdravili študente, nakar se nam je osmošolec Zdravko Inzko v imenu vseh predstavil. Povedal je, da so v tem razredu sami fantje, torej, da so veseli samci. Razložil pa je tudi, da hočejo s tem denarjem, ki ga bodo dobili, pokriti maturitetne stroške, a hoteli so nam prirediti obenem tudi malo razvedrila in kulturnega užitka, kajti pri nas je poletni kulturno delovanje skoraj zamrlo.

Kar veselje je bilo pogledati »žavbrne« fante v rdečih srajcah in temnih hlačah. V pozdrav nam je zaigral tamburaški zbor. Marsikateri Selan se je spomnil na nekdanji selski tamburaški zbor, ki iz neznanih vzrokov ne obstoja več.

Fantje so nam zapeli tudi nekaj pesmi pod vodstvom mladega dirigenta Fritza Hermana. Zelo so nam ugajali razni prizori, pri katerih se je predvsem izkazal Hudl Jožko. Zelo zabaven je bil skeč »Scena 135«. Pri tem smo se prav iz srca nasmejali.

Jernej Marko nam je pokazal razne spretnosti. Starc je izvrstno podal svojega »Župana«, pri katerem se je posebno odlikoval njegov polni moški glas. Vmes pa je prof. Inzko zabaval vse z raznimi smešnicami.

Ko pa so prišle na vrsto popevke, se je mladina kar dvignila od navdušenja. Ob spremljavi godcev so peli popevke Wrolich Jožko, Starc France in Crnjak Peter, ki je odlično posnemal Ronija in Fredija. Popevka »100 Mann...« je vsem tako ugajala, da je mladina zakipela od navdušenja, in je moral to pesem še enkrat zapeti.

Nazadnje se je prof. Inzko poslovil v imenu dijakov od nas, nato so godci zaigrali še nekaj poskočnih.

Zelo zadovoljni in navdušeni smo se vrnili v svoje domove. Posebno hvalevredno pa je to, da so osmošolci vse to sami organizirali in se vsega sami naučili.

Vse to nam je pričalo, kako se dijak Slovenske gimnazije zna udejstvovati tudi na kulturnem področju — v vaseh, kjer je še živa slovenska beseda.

ZELEZNA KAPLA
(Volitve)

Zvedeli smo, da naši zastopniki v krajevni občinski odbor niso vložili svoje liste za volitve dne 6. novembra. Pridružili so se večinskimi strankam. To se nam ne zdi prav, saj smo imeli večino v občini in svojega »Bauernführerja«. S štirimi odborniki prenehati samostojno nastopati, je pa že malo prebojazljivo. Saj zdaj ni več nevarnosti, da bi koga obglavili, če bi ne trobil

Občni zbor Kluba slovenskih študentov

Dopis iz Dunaja

»Nadaljevati hočem delo Kluba slovenskih študentov na Dunaju na osnovi idej, ki so jih snovali možje kot umrli prelat, stolni prošt dr. dr. Rudolf Blüml,« je rekel po svoji izvolitvi za novega predsednika Kluba slovenskih študentov Lojze Popitsch.

Letošnjega občnega zbora Kluba slovenskih študentov na Dunaju, ki je bil 14. 10., se je udeležilo 42 oseb. Med gosti je predsednik KŠŠ gđ. Marija Erlach pozdravila lektorja za slovenščino na dunajski univerzi g. dr. Karla Piuka in starešino kluba g. odvetnika dr. Jelena.

Pred občnim zborom je g. Ropic daroval v cerkvi sv. Trojice mašo za umrlega ustanovnega člana kluba, prelata, stolnega prošta dr. dr. Rudolfa Blümla. Pokojnika smo se spomnili tudi na občnem zboru.

Po kratkem orisu uspehov in težav v zadnjem letu se je Marija Erlach zahvalila članom za sodelovanje in prosila mlade, da sodelujejo po svojih močeh v vrstah KŠŠ.

Predsednik občnega zbora, kolega Miha Kulnik, je najprej ugotovil, da je občni zbor sklepčen, nakar je kot tajnik starega odbora dal članom kluba obširni pregled dela KŠŠ. Študijsko leto 1965/66, v kate-

Iz življenja prelata ddr. Rudolfa Blümla

Ker leta 1919—1920 mi slovenski koroški bogoslovci nismo smeli v Celovec (demarkacijska črta), smo se po dogovoru znašli v Mariboru.

Vsi vojaki prve svetovne vojne nismo znali ne slovensko, ne nemško, ne latinsko, in Rudi je nam, tega se najbolj spominjam, v našem izobraževalnem krožku v lepi slovenščini predaval o »Knjigi življenja«, če se ne motim Ušeničnikovi, da so se Mariborčani čudili, ga občudovali. Ker smo v Celovcu samo snov pol leta predelali, smo si jo morali v pol leta v prostem času priučiti. Na sprehodih smo ponavljali. Mariborčani so se posmehovali naši zlomljeni latinščini. Razen modroslovja so bili vsi izpiti v latinščini. Toda v enem letu smo se tako priučili latinščine, da smo celo znali »žvepljati«. Blagohotni profesor Kovačič nas je najbolj razumel in smo izpit iz modroslovja napravili kar na stanovanju. Podmet in nadmet sta še dva pojma, ki jih še sedaj ne razumem. Toda ravnatelj Tomazič nam ni hotel pripoznati polovičnih izpitov. Rajni Rudi nas je rešil. Povedal je, da se bomo Korošci vrnili in v Celovcu veljajo še polovični izpiti. Naslednje leto nas je Rudi zapustil in se podal na ljubljansko vseučilišče. Znašli smo se šele ob njegovi primiciji, julija 1922. Močno je deževalo. V »podstrešju« skednja ali ute smo bogoslovci peli pri sveti maši. Kot zmožnega fanta so ga škofje pritegnili v Celovec. In tod je šel od stopnje do stopnje više in više. Spominjam se še, kako je kakor »strgan doktor« govoril v nabito polni dvorani celovški inteligenci, ki mu je navdušeno ploskala. Že tedaj sem se bal za njega češ, če bo fant to zdržal. To mnogostransko delovanje je bilo naporno. Saj ni bil trdnega zdravja. Bil je vojak prve svetovne vojne in prav tako kot jaz obolel za malarijo. Pri dušnopastirskem delu človek ne ve, kako daleč sme iti. Če so meje prekoračene, sledi hiranje in le redkokdaj in prav počasi se vrača okrevanje. Globoko versko prepričanje in uravnovešeno politično narodno gledanje je po svojih mo-

v enoten rog. Naši očetje so imeli pod Hitlerjem več korajže in so se podali v gozdove in tam nadaljevali boj za naše pravice.

6. novembra bomo to napako popravili tako, da bomo volili vsaj v okrajno in deželno kmetijsko zbornico listo 4. »Skupnost južnokoroških kmetov«, če že doma v občini tega ne moremo. S tem pokažemo, da še nismo vsi čisto na oni kraj zlezli in da imamo še stari kmetijski borbeni duh.

Nezadovoljni

rem je klub priredil 23 rednih in tri izredne sestanke, odpor pa imel šest sej, je poteklo — po ugotovitvi tajnika — zelo uspešno. Po poročilu tajnika so sledila poročila blagajnika, knjižničarja, pripravljalnega odbora letošnjega študijskega seminarja in poročilo časnikarskega referenta.

Poročilom je sledil sprejem novih članov. Zelo je veselilo stare člane, da je Klubu slovenskih študentov pristopilo letos 12 študentov. Število članov kluba je s tem naraslo na 52.

Za predsednika se je letos predlagalo občnemu zboru kar osem kandidatov.

Pri volitvah je zmagal z absolutno večino Lojze Popitsch, ki je od 40 oddanih glasov združil 32 na svoje ime.

Mariji Erlach se je za ves njen trud v preteklem študijskem letu v imenu Kluba slovenskih študentov na Dunaju zahvalil Miha Kulnik in ji v priznanje izročil majhno darilo.

Novi predsednik je želel mladim uspešno študijsko leto, stari »bajtam« pa, da bi čimprej končali s študijem.

Veliko dela in težav čaka novega predsednika, trdno pa smo prepričani, da bo to delo zmogel in vse težave uspešno rešil.

čeh hotel vcepiti svojim poslušalcem. Obvladal je oba deželna jezika, in vendar so ga mnogi odklanjali. To je bil vzrok, da ni prodril na prvo mesto v naši deželi. Mi smo v deželi samo tolerirani ne pa enakopravni. Kakor izgleda, se pri nas ne bodo nikdar udomačile švicarske razmere, način sožitja med različnimi narodi. Vlada še vedno fanatizem, mesto zdrava pamet, ki je potrebna zlasti na verskem področju. Vse to je je Rudija zelo bolelo, da si na obisku pri njem slutil breme na njegovih ramenih.

Nikdar ni klonil. Tudi njega je dosegla pošastna roka kljukastega križa. To je bilo žalostno svidenje. Obloženega s posteljsko opremo me stražar privede do celice 82, in koga zagledam ob mizi: Rudija, Lučovnika in Milloniga. »Da sem jaz tu, razumem,« Schwerverbrecher, kaj pa ste vi zagrešili? Bila je cvetna nedelja 1941. leta — zasedba Jugoslavije. Nad 50 slovenskih duhovnikov se nas je znašlo v beljaških, borovelskih in celovških jetniških celicah, katerih 20 dni nismo smeli zapustiti. Sami smo morali celice snažiti, postiljati itd. Rudi je hotel to žalostno stanje premostiti z duhovnimi vajami, pa se mu ni posrečilo. Pa sem jaz poskusil s pesmijo. Peli smo Rudijevo: »Sirota jaz...« »Heim möcht ich wieder...« itd. Na naših pričnah (posteljah) je bila smrdljiva, zdrobljena slama. Samo tri postelje, četrti pa je moral ležati na slamnici na tleh. Blazine ni bilo. Kot nekdanji častnik sem bil postavljen za komandanta celici, odgovornega za red in snago in ob obiskih sem moral podati »raport«. Vprašal sem civilnega stražarja, ali bi ne bilo mogoče dobiti dovolj ležišč za vse. »O ja, spodaj na dvorišču jih polnijo.« Kaj pa nam to pomaga, če pa ne smemo na dvorišče. Toda naslednji dan so bile slamnice pripravljene. Red so poznali! Ko se je civilni paznik odstranil, smo naše stare slamnjače zamenjali za nove. Prišla je kontrola: Škornji, ključni rožljajo. O joj! »Was ist den das da« slišimo? »Wir werden es gleich haben.« Čaks... čaks... odprejo prvo celico. Potem pa našo. »Habt acht,« zavpijem. »Bei uns gibt es nur ein ‚Achtung‘.« En pogled ga je prepričal. In vpraša pred seboj stoječega: »Sie, wie lautet das 7. Gebot?« Ker ta ni hitro odgovoril, se porinem v ospredje in pravim: »Ich kenne das 7. Gebot, aber im Arrest ist alles erlaubt.« Vsi se nasmejejo in odidejo. Položaj je bil rešen brez kľofut. Neko nedeljo obsojenci niso imeli organista. Mi priporniki nismo smeli niti v kapelo. Pride stražar in vpraša, če kdo zna orglati. Millonig se javi. Jaz vzdignem roko kót šolar. »Was willst?« »Jaz bom pa meh tlačil.« »Na geh!« Porabil sem to priliko in na koru si prisvojil pesmarico. Tako smo mogli v celici tudi peti. Tako je minil čas 20-dnevnega

BISTRICA V ROŽU
(90-letnik)

Pred kratkim je praznoval na Polani svojo 90-letnico g. Janko Oitzl. Bilo je to za njega in družine, v katerih so poročeni njegovi sinovi in hčere, velik praznik. Gospod Oitzl je videl, da se znajo njegovi najbližji izkazati tudi ob takih jubilejih hvaležni za vse, kar jim je posredoval plemenitega, ko je bil še v najlepših letih svojega življenja.

Gospod Oitzl je bil za časa avstro-ogrške monarhije komandir orožniške postaje na Bistrici, po letu 1920 pa je živel s svojo družino na Polani ter se ukvarjal s kmetijstvom ter čebelarstvom. Brez pokojnine je moral vzdrževati dolga leta svojo družino. Šele pred leti so mu vsaj deloma omilili krivico, ki mu je bila prizadejana po letu 1920.

Jubilantova pot je pot koroškega Slovence-trpina, ki je doživljal najhujša zapostavljanja med obema vojnama ter ponižanja med 2. svetovno vojno. Vendar je bil g. Oitzl vedno med prvimi v sveški fari, ki so budili med domačim prebivalstvom slovensko narodno zavest z razgibanim prosvetnim delom. Njegovo ime je tesno povezano z imenom župnika Ruprechta, ki je umrl leta 1943 v pregnanstvu. Aleš Einspieler, organist Beguš, Janko Oitzl, rajni Ucar ter Peter Sottovia so bili z drugimi vred stebri kulturnega dela v vasi.

Tako je razumljivo, da so se zbrali tudi pevci »Slovenskega prosvetnega društva Kočna v Svečah« ob tej priliki okoli jubilanta ter mu zapeli pod vodstvom dr. Antona Feiniga podoknico, v prijetni domači družbi pa še vrsto slovenskih narodnih in umetnih pesmi.

Jubilantu, ki je tudi sodelavec »Našega tednika«, želimo tudi mi še mnogo let čilega zdravja ter veselja v krogu domačih ter slovenskih rojakov na Koroškem.

SLOVENJI PLAJBK
(»Dan starih«)

Letos smo tudi v naši fari bolj slovesno kot prejšnja leta praznovali »Dan starih«. V cerkvi, ko smo bili zbrani ob božjem oltarju kot ena družina, smo slišali besede dušnega pastirja, da gre v prvi vrsti za vse, tudi za starost zahvala ljubemu Bogu, da je treba dobro izbrati vsak prosti čas v čast božjo s prošnjo, še za nadaljnje varstvo in pomoč. Toda tudi na dolžnosti, ki nas vežejo stare in mlade med seboj, smo bili opomnjeni.

Po sv. maši so bili vsi, ki so že izpolnili 70. leto starosti, povabljeni v župnišče na kavo in kratko razvedrilo. Otroci so jim zapeli v pozdrav »Bog živi vas«, nato je sledila pesem za pesmijo. A naši otroci so tudi iznajdljivi. Kar naenkrat so se razvrstili med stare mame in očete ter jih s pesmijo »Mi se imamo radi« spravili v zelo dobro voljo. Tako dolgo so prepevali, da so vsakega posebej imenovali, kako ga imajo radi. In veste, kaj se je zgodilo. Zbor se je večal in nazadnje je vse pelo — mlado in staro. Tako bi naj tudi vedno bilo. Da bi stari in mladi živeli v lepi harmoniji in medsebojnem razumevanju, saj je tudi v ta namen bila pripravljena, čeprav skromna, a vendar prisrčna prireditev.

(Poroke)

V soboto, dne 1. oktobra, se je na Otoku poročila Rozi Lausegger iz Raškove, sedaj natakarka na Humperskem gradu s Stefanom Kramer. Schager Friedrich, mehanik iz Celovca, in Pavla Mak iz Podna, sta si v nedeljo, 2. oktobra, v naši cerkvi obljubila zakonsko zvestobo. Dne 16. oktobra je finančni uradnik Maurer Rudolf, p. d. Repicev Rudi popeljal svojo izvoljenko Trudijo Lausegger, p. d. Mezanovo pred poročni oltar. Ker je nevesta nekdanj stanovala na Zavrhu in tam tudi obiskovala šolo, je veselo ohcet poleg domačega dušnega pastirja počastil s svojo prisotnostjo tudi sveški gospod župnik Škorjanc.

Vsem trem parom želimo na novi življenjski poti obilo božjega blagoslova.

pripora. Podpisali smo, ker smo morali »revers«, da zapustimo svoja službena mesta in da gremo, kamor nas bo — seveda na gestapovski poziv — škofijstvo poslalo. Izgnanstvo je sledilo. Ne vem, kam so Rudija poslali. Jaz sem moral pod Zirbitzkogel, kjer je svet »zaplankan«. Junija 1945 sem Rudija obiskal. Bil je stolni župnik, težko bolan, skoraj umirajoč. Opomogel se je sicer, toda od takrat je nosil smrtno kal v sebi... 20 let, dokler ga ni rešila trpljenja.

Bil je vedno delaven kot mravlja. Nam vsem v spobudo.

VOLILI BOMO LISTO 4!

Kako krasimo grobove?

Le redek je srečnik, ki bi imel žive še vse svoje drage. Toda, če so najbližji sorodniki še na svetu, leži v zemlji dedek ali babica, teta ali stric. Bolj kot po mestih je za slednjo hišo na vasi znano, da ima svoj grob, mnoge imajo celo svoje grobišče, ki je tako rekoč pripravljeno tudi za sedaj živeče. Morda bi bila ta misel grozljiva, če se je ne bi navadili že kot otroci in potem nam je samo ob sebi umljivo, da čaka tam nekje z rožami porasel kos zemlje, kjer bomo počivali.

Preko leta, naj bo spomladi, poleti ali v zgodnji jeseni nas delo pogosto tako zasuje, da morajo mrtvi počakati. Saj bi radi šli na pokopališče, opleli zaraslo stezo, posadili novo cvetje, zalili suho zemljo — pa čakata polje in travnik, živina hoče jesti in otroci nas terjajo zase od jutra do večera. Če v nedeljo popoldne nismo preveč utrujeni ali nimamo predaletč do pokopališča, stopimo tja in uredimo najnujnejše. Nekateri matere navajajo otroke, da iz šole grede stopijo do grobov, jih očistijo plevela in zalijejo cvetje. Tako so brez večjega truda vse leto lepo urejena zadnja bivališča naših dragih. Saj ni treba, da je cvetja toliko kot v cvetličarni. Prvi pogoj, da nas grob spomni na pozornost živih, je neplevelasta zemlja na gomili ter čist pesek okrog. Drugo, kar izredno hitro opazimo, je spominska plošča, znamenje ali križ, kar pač je na grobu. Če je napis na plošči ves obledel, če je znamenje zarjavelo ali vegasto, ne moremo govoriti o toplem spominu v srcih sorodnikov.

Še bolj pa človeka v srce zaboli, če vidi pri svojih znancih napise v tujem jeziku. Mogoče rajna mati ali pokojni oče nista znala tujega jezika. Njihovi potomci pa jim postavijo dragocen spomenik iz kamna in hočejo svoje rajne »počastiti« z nemškim napisom. Ali ni to laž in rajnim v nečast? Zakaj ne bi ostali še preko groba to, kar so bili v življenju? Zakaj bi se potomci sramovali svojega materinskega jezika, ki so se ga naučili od dobrih in blagih staršev?

Te splošne misli vam naj bodo prvo vodilo pri krasitvi grobov za dan Vseh svetnikov. Prva zahteva je, da je grob čist, posut z drobnimi, črno prstjo, da je okolica opleta in po možnosti z belim peskom. Vendar to ni tako nujno — najnujnejše je, da

ni plevela. Druga skrb naj velja spominski plošči, znamenju ali križu. Zlate črke dajte na novo prevleči — če so obledele. Kdor pa je količkaj spreten, lahko z nasveti kamnoseka opravi to tudi sam. Zarjavele križe ali druga znamenja najprej s smirkovim papirjem ali žičnato metlico očistimo rje, nato pomazemo z oljnato barvo — lahko s črno, zlato ali srebrno. Najlepše deluje črna, okraske pa napravimo srebrno. S srebrno bronzo obnovimo tudi napis.

Pri krasitvi grobov je zelo važno, da se držimo prave meje in ostajamo čim bolj pri eni obliki. Morda položimo na grob venec in sredi njega postavimo svečo. Lahko spletemo manjši venček iz pušpana, bršljana ali listov božjega drevesca ter ga obesimo na znamenje. Tudi okrog grobov — posebno tam, kjer je večje grobišče — zelo lepo napravijo takšni manjši zeleni venčki. Ako smo se odločili, da bomo grob okrasili s šopki, potem naj bodo ti čimbolj enaki. Važnejše je, da je cvetje res lepo, pa četudi ga je manj. Dva lepa šopka sta na grobu popolnoma dovolj. Zadošča pa tudi eden.

Umetne rože so resda tiste, ki dobro prenesajo slano in v morda mrzlih dneh bodo marsikatero rešile zadrege. Vsaka od vas pa gotovo ve, da so sveže rože lepše od umetnih — toda če že ne gre drugače in ste odločile, da boste kupile košarico umetnega cvetja, ne kupujte kričevih barv in velikih pentelj, naj bodo nevsiljive in čim bolj podobne naravnim. Pri krasitvi grobov se moramo zavedati, da ni važno, ali bodo naš grob ljudje najprej opazili, pač pa da bodo v skrbno pripravljenih šopkih in večje spletenih vencih čutili naš spomin na rajne.

Še nekaj besed o barvah: vsakdo ve, da otroške grobove krasimo s svetlim cvetjem in da dajemo na grobove odraslih raje močnejše barve. Ako do sledje še niste pomislili na to, pa letos opazujte, koliko lepši so grobovi, na katerih ni preveč barv. Zato poskusite tudi vi — posebno če morate okrasiti več grobov — na enega dati samo temnordečo cvetje, na drugega pa spet enotno barvo. Sicer pa se ravnajte po svojem občutku za lepo — gotovo vas ne bo izdal. Pravilo pa je: raje manj, pa tisto lepo.

skopost grda in škodljiva. Med igranjem našega otroka s sosedom bomo ponudili obema košček kruha z maslom ali kaj podobnega, nikoli pa ne bomo dali samo svojemu. Če pa bi se zgodil primer, da bi naš otrok že jedel, ko bi prišel sosedom na obisk, bomo skušali tudi sosedomu kaj dati. Še veliko bolj upravičeno je v tem primeru sledeče: Svojemu otroku smo na primer dali kos peciva. Sosedom bi hotel prigrizniti, pa mu naš noče dati. Tedaj bomo našega, pa čeprav blago, pokarali, sosedomu pa na vsak način dali tudi košček peciva ali kaj primernega, in to raztolmačili svojemu otroku, češ da ima tudi sosedom Tonček rad pecivo.

Morda se bo komu zdelo čudno, da se toliko ustavljamo pri tako neznatni zadevi, kot je otroška skopost. Morda bo kdo drug celo rekel, da je bolje, če je otrok nekoliko skop, ker da si bo s tem več prihranil, da ne bo vsega razdal in podobno. Tako prvo kot drugo mnenje je zelo zgrešeno. Predvsem moramo strogo ločiti skopost od varčnosti. Skopost je napaka, varčnost pa vrlina. Kdor pa misli, da je otroška skopost le prehodna napaka, se moti. Res je, da je skopost skoraj pri vsakem otroku bolj ali manj izrazita, rekli bi nekako že naravna. Če pa se ta ohrani, postane velika napaka, ki ni v škodo le drugim, ampak tudi njemu samemu. Kaj mnogim bogatašem pomeni vse njihovo bogastvo, ko si iz skoposti ne privoščijo niti najnujnejšega. Pa ne le to. Mnoge bogataše tudi siromak pomiluje, ker pozna njihovo bolešno kopičenje vsega, do česar morejo priti, in si željo po kopičenju bogastva zagrenijo vse življenje. Poleg tega je skopost tudi družbi ali vsaj okolju škodljiva in nanjo kvarno vpliva. Družba je sestavljena iz posameznikov in od posameznikov je odvisno, kakšna bo. Da bi naš »najboljši« otrok ne bil tarča posmehu, da bi pozneje ne imel zagrenjenega življenja, ga začnimo vzgajati že sedaj, kajti boljše je, da že v zgodnjih letih pravilno loči varčnost od skoposti.

Skupnost južnokoroških kmetov javlja zborovanja po naših krajih:

V petek, dne 28. oktobra 1966, ob 22. uri zvečer pri Francu Piceju v **Zamanjah** za zaupnike in volivce občin Škocijan, Dobrla ves, Žitara ves in Galicija.

V nedeljo, 30. oktobra, pa bodo naslednja zborovanja:

ob 10. uri dopoldne v **Pliberku**, gostilna Breznik za volivce in zaupnike občin Pliberk, Suha in Bistrica nad Pliberkom;

ob 14.30 v **Borovljah** v prostorih Hranilnice in posojilnice, Dollichgasse 4, za volivce in zaupnike občin Bistrica v Rožu, Svetna ves, Borovlje, Slovenji Plajberk, Sele in Šmarjeta v Rožu;

ob 14.30 pri **Kreutzwirtu** pod Jerberkom za občine Loga ves, Škofiče in Hodišce.

Ob 19.30 pri **Antoniču na Reki** za volivce in zaupnike iz občin St. Jakob v Rožu, Rožek in Ledince.

Prosimo, da s svoje strani poskrbite, da se bo teh zborovanj čim več naših kmetov udeležilo!

Volilni odbor.

Po poljskih in čeških cestah

(Popotni vtisi č. g. Vinka Zaletela)

(5. nadaljevanje)

Ceste nas vežejo z vsemi kraji v Evropi. Od svojega župnišča se pripeljem prav v garažo svojega češkega sobrata, ki ima le garažo, ne pa avtomobila. Ceste so znamenje blagostanja države in tujskega prometa. Kako prijetno je potovanje, je mnogo odvisno od cest, seveda za tiste, ki se peljejo z avtom, kot sem se jaz. Ko sem se vozil z letalom, me ceste niso brigale.

Ker je tujcev le malo in domačini tudi nimajo dosti privatnih avtomobilov, so ceste precej proste in sem lahko hitro vozil. Kar se mi je pa čudno zdelo, da vsi češki in poljski avtomobili vozijo počasi, tako da lahko rečem, da sem moral z nekaj izjemami vse avtomobile prehiteti. To ni prijetno, ker je treba vedno prehitovati. Pa ne da bi jaz tako dirkal ne, oni so prepočasni. Deloma zaradi tega, ker imajo stare tipe ali nove bolj težke kot »Varšava« in »Moskvič« in »Škoda«, deloma ker se menda bojijo. Zlasti taksiji vozijo tako počasi, da sem bil jaz dvakrat hitrejši. Ker so taksi-šoferji državni uslužbenci, je razumljivo, da so počasni, konkurenc pa ni.

Prvi večer na Češkem pa me je ustavil v neki vasi prometni policist, češ da prehitro vozim. Ker sem začel češko govoriti, je bil hitro prijazen in mi začel razlagati, kakšni so predpisi. Vprašal sem ga, kako da ne kaznuje tistih, ki sedaj zvečer vozijo brez luči, pa mi je rekel, da tam kaznujejo tiste, ki imajo preveč luči. Sam je prišel na to, ko je videl tablico na avtu, od kod sem in mi rekel, da sem »s Korotani«. Pripovedoval je, da je bil med vojsko v Gradcu in tam bil skupaj z neko koroško

niti opazil nisem, bi potem na potu obstal brez bencina in potem bi ga moral iskati vsaj 50 kilometrov daleč. Ker so tako redke, pa je treba tam čakati. V Češkem Tešinu, preden sem prišel na Poljsko, sem moral čakati pol ure, da sem prišel na vrsto. Čakati je treba zlasti zaradi tovornih avtomobilov, ki vzamejo po 100 ali še več litrov bencina v »kantah« s seboj. Nikjer ne osnažijo šip kot pri nas. Nikomur se ne mudi — razen meni. Povsod se vidi, da je vse državno. Konkurence ni, moraš vzeti tam, kar ti dajo, slabo ali dobro, drago. Na Poljskem sem plačal bencin še enkrat dražje kot pri nas.

Druga stvar so kažipot. Tako so pomanjkljivi, da sem večkrat zašel in vpraševal in vpraševal. Saj sem se že veliko vozil po svetu, vsaj za potovanje nisem tako neumen kot zglebam, ampak tam sem bil pa res večkrat neumen. V prvem poljskem industrijskem mestu Bielsko-Biala sem zabil celo uro, da sem prišel iz mesta. Kar sem poskušal, se je ponesrečilo. Kažipote je treba uginiti, kam kažejo prav. Trikrat sem prišel na isti kraj. Kaj pomaga, ko so mi povedali, kje naj se peljem, ko pa je bila tista cesta zaprta. Peljal sem se že 15 km izven mesta, ko sem po soncu ugotovil, da ne grem v pravo smer. Ker sem hotel tisti dan preko Krakova priti v Čenstohovo, so mi iskanja vzela toliko časa, da nisem šel v Oswiecim (Auschwitz). Ali: kar naenkrat je bilo konec ceste, ker so jo popravljali, toda preje ni bilo nobenega obvestila, da bi poiskal drugo pot.

Pravilno je tako, da nas napis 200 metrov prej opozori na križišča in da so na

6. novembra bomo dopoldne volili, popoldan pa se koncerta udeležili.

Slovenko in tako je slišal marsikaj o Koroški.

Če hočeta obe državi poskrbeti za tujski promet, ki devize prinaša, bosta morali poleg cest poskrbeti predvsem za dve stvari. Najprej bencinske črpalke ali »Tankstellen«. Teh je tako malo, so majhne, preproste, revne. Treba je skrbeti, da imaš vedno bencina za kakih 100 kilometrov. Ko bi me enkrat na Poljskem ne opozoril moj sobrat, ki sem ga vozil s seboj, na bencinsko postajo, ki je sam zaradi majhnosti

križišču označene smeri. Na Češkem je tako, da so označene smeri prej, ne pa na križišču, na Poljskem pa narobe: nič prej, ampak le ob ločitvi ceste. Če hitro voziš, eno ali drugo spregledaš.

Pač pa v obeh državah ni tiste strašne zadrege za parkiranje kot v naših mestih, ko večkrat sploh ne dobiš prostora. Tu pa je dovolj prostora, ampak takoj se ti prikaže kakšen »parkirovec«, mestni ali državni služabnik in zahteva takso. Tudi na

(Dalje na 8. strani)

V mestu Little Rock v Združenih državah Severne Amerike je bila izvoljena kot prva črna študentka Faye Evans (na sliki spredaj v sredi) za članico »National Honor Society«, kamor so sprejeti le dijaki in dijakinje z nadpovprečnim uspehom v šoli. Kot znano, so bili pred nekaj leti v Little Rock hudi in krvavi spopadi med belci in črnci zaradi zastavljanja temne (črnske) rase. Od leta 1957 pa so tudi v tem mestu šole »integrirane«, t. j., da ni več ločenih razredov za belce in za črnce.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Živimo sredi lažnivega sveta

Reklama za reklamo se nam ponuja ob cesti. Ta letak hvali to, drugi ono. Seveda na debelo pretiravata... Ali bomo lepim besedam verjeli?

Sredi tega sveta je dobro, da enkrat poudarimo in povzdignemo resnicoljubnost. Posebno mladi jo morajo visoko ceniti.

Resnicoljubnost terja od človeka, da v vsaki stvari in v vseh okoliščinah brezpo- gojno govori samo čisto resnico.

Ali je dovoljeno nasprotniku se zlagati? Tudi nasproti nasprotniku moramo biti resnicoljubni. Kaj pa storiti, če te nasprot- nik vpraša reči, ki bi bilo njih odkritje v škodo naši stvari? Ako te nasprotnik vpra- ša reči, ki bi bilo njih razkritje v škodo stvari, se je treba vprašanju izogniti, mol- čati ali pa naravnost povedati, da na to ne moreš odgovoriti oziroma, da mu nočeš povedati.

Ali pa je dovoljeno nasprotnika v korist dobre stvari varati?

Nasprotnika ni dovoljeno v korist dobre

stvari varati. Smemo ga le pustiti v dvo- mih, v negotovosti, v napačnem sklepanju in zmotah, in to celo moramo, da se nje- govi zoper nas naperjeni sklepi ne posre- čijo. Tako vedenje ni prevara.

Katero posebno dolžnost imajo člani mladinske skupine v pogledu resnicoljub- nosti? V pogledu resnicoljubnosti imajo člani to posebno dolžnost, da zlasti mlaj- še tovariše v zvezi uče ljubiti resnico in laž sovražiti.

Kaj pa je resnicoljubnosti nasprotno? Resnicoljubnosti nasprotne so: lažnivost, hinavščina in potuhnenost.

Cvet resnicoljubnosti je odkritosrčnost. Članova odkritosrčnost se kaže v tem, da svojih napak in pogrškov ne skriva in se ne dela lepšega, kot v resnici je; da pove na lep način svoje mnenje tako somišlje- niku kot nasprotniku naravnost in brez ovinkov; da se ne laska in si ne skuša pridobiti naklonjenosti drugih s hlinjenjem; da brani resnico, naj ga stane, kolikor hoče.

Žensko delo izven družine

V Združenih državah je zaposlenih 48 odstotkov poročenih žen v poklicu izven doma. To dejstvo se je zdelo nekemu zna- nemu ameriškemu ženskemu listu tako za- nimivo, da je razpisal anketo med tisoči gospodinj. Hotel je dognati, kaj misli Ame- ričanka o zakonski ženi, ki dela v raznih poklicih. Odziv ni poučen samo za Ame- riko, ampak tudi za nas, saj so odgovori pokazali, da v tem vprašanju ni bistvenih razlik med Združenimi državami in Ev- ropo.

Nad 52 odstotkov povprašanih gospodinj se je namreč izreklo proti poklicnemu delu poročene žene. Te žene so označile za najlepši poklic ta, da dajejo ljubljenu možu in otrokom udoben dom. Poudarile so, da je ženi največje zadoščenje vzgoja otrok.

Res se je pa tudi ne dosti manj, namreč 48 odstotkov, izreklo za poklicno delo omo- žene žene. Zanimivo je, da se je od teh 48 odstotkov izreklo le 10 odstotkov za celo- dnevno delo izven doma. Večina žen pravi, da je dobro plačano poldnevno delo naj- idealnejše za poročeno ženo. Tako lahko za- služi denar, ne da bi zanemarjala družino. V splošnem zatrjujejo, da delo izven doma širi obzorje in znanje. Nadalje navajajo, da ve žena, ki dela pol dneva izven doma, mnogo bolj ceni domačnost kot tista, ki

čepi le doma. Tudi gleda v poklicu zapo- slena žena mnogo bolj na svojo zunanost in ostane zato mnogo dlje mladostna.

Izredno zanimivo je z anketo ugotovlje- no dejstvo, da naenkrat želijo poklicne za- poslitve predvsem žene v srednji starosti, ki so bile dotlej samo gospodinje. Razlogi za ta pojav so sledeči: otroci so odrasli in gredo po svojih potih. Tedaj ostane, kot se je izrazila neka povprašanka, povečini »vsak dan ženi toliko praznega časa!«

Kaj pa k vprašanju: »Žena s poklicem ali samo gospodinja?« pravijo ameriški možje. 56 odstotkov povprašanih nima pro- ti poklicnemu delu svoje žene ničesar. Saj je ameriško gospodinjstvo zelo mehanizi- rano. Prehrano je moč uravnati s konzervami, zaradi česar ni treba, da je žena posebna kuharska umetnica. Tako je 56 od- stotkom ameriških mož kar prav, da tudi žene zaslužijo denar. Vendar je 42 odstot- kov mož proti slehernemu delu žene izven doma, in ta odstotek je za ameriške raz- mere silno presenetljiv. Ti možje menijo, da zaradi ženinega dela zunaj doma trpi družinsko življenje.

Ta nazor se pač v veliki meri strinja z evropskim mnenjem. Žena s poklicem ni noben ideal, lahko je le zasilni izhod za nekaj časa, če mož ne zasluži zadosti. Razen tega v Evropi gospodinjstvo delo še ni tako

Od Japlja do Vodnika

Najvidnejši slovenski slovstvenik janze- nistične struje je bil Jurij Japelj (1744—1807). Doma je bil iz Kamnika in je slu- žil kot duhovnik po raznih krajih, nazad- nje pa umrl kot tržaški škof. Njegovo naj- pomembnejše delo je: Svetu Pismu Noviga Testamenta, ki je izšlo v dveh zvezkih leta 1784 in 1786. V jezikovnem pogledu se je Japelj močno naslanjal na Dalmatina, ki je v času protestantizma prevedel v slo- venščino celo sveto pismo.

V Ljubljani je tudi spomenik baronu Žigi Zoisu (1747—1819). Ta je bil doma iz Trsta, a je živel v Ljubljani. Že mlad je ohromel in se je po svojem stanovanju pre- vahal na premičnem stolu. Kljub temu je bil živahno delaven. Njegovo stanovanje je bilo zbirališče mladih, sposobnih in nav- dušenih izobražencev. Med temi so bili Japelj, Kumerdej, Vodnik, Kopitar. Zois jih je uvažal v slovensko slovstvo.

Pod njegovim vplivom je Blaž Kumerdej (1738—1805) sestavil jezikovno slovnico slovenskega jezika in slovar našega jezika. Ta knjiga ni bila natisnjena. Glavna Zois- sova zasluga pa je, da je Linhart preusme- ril iz nemškega kulturnega kroga v sloven- skega ter da je odkril in vodil pesniški ta- lent Valentina Vodnika.

Pisatelj »Županove Micke«

Omenjeni Linhart Anton Tomaž (1756—1795) je bil doma iz Radovljice in je bil uradnik ter nazadnje gubernijski tajnik v Ljubljani. Pisati je začel v nemščini. Zois pa mu je odkril, da je vendar rojen med Slovenci, da živi v slovenski domovini in da je njegova naloga kot izobražena dvig- niti svoj slovenski narod. Linhart se je res ves predal slovenskemu slovstvu. Postal je prvi slovenski dramatik. Priredil je igro »Županova Micka« po vzoru dela dunaj- skega dramatika Richterja. Najvažnejše de- lo je »Veseli dan« ali »Matiček se ženi«. Za vzor mu je bila francoska komedija Le mariage de Figaro. V tem delu je mnogo novega duha, najvažnejša pa je zahteva po upoštevanju in enakopravnosti slovenskega jezika. Igra v posmehljivi obliki prikazuje jožefinsko razsvetljenje na Slovenskem.

Linhart je začel tudi pisati zgodovino Slovencev v nemščini. Napisal pa jo je le do prihoda Frankov.

Pesnik Valentin Vodnik

Drugi Zoisov učenec je bil Valentin Vod- nik (1758—1819), sprva frančiškan in kasne- je svetni duhovnik. Pisal in urejeval je Veliko pratiko, prvi zabavno-poučni kole- dar in naš prvi časnik »Ljubljanske no-

mehanizirano in žena mora svoje težko delo opravljati na roko. Za to pa je treba časa, mnogo časa. Če dela izven doma, mo- ra v gospodinjstvu delati pozno v noč. Ta- ko pa zelo hitro izrabi svoje moči, s čim- er pač ne napravi možu nobene usluge! Or

vice«. Leta 1806 je izdal v drobni knjižici svoje »Pesme za pokušino«. Snov za pesmi je zajemal iz življenja in okolja, ki ga je obdajalo. Vsa njegova dela so v skladu z duhom prosvetljenstva poučnega značaja. So preproste, jasne, nazorne, bogate. Med najpomembnejše spada pesem »Ilirija oživ- ljena«, po odhodu Francozov pa »Ilirija zveličana«. Izdal je tudi »Pesme za bram- bovce«. Njegove uganke so še danes naj- boljše uganke našega slovstva.

Vodnik je bil prvi slovenski pesnik, ki se je zavedal, da je kot pesnik, glasnik, bu- ditelj in učitelj svojega naroda. Njegov jezik je čist in sočen. T. Jug

ZA NAŠE MALE

JEŽEK

»Ježek, ježek, gozdni dedek, dober dan! Kaj pa delaš? Kaj boš šival, ves š šivankami obdan?«

»Toplo suknjico za zimo si bom zdaj sešil. V njej bom ležal na zapečku, ko bo zunaj veter bril.«

Pa se ježek v klobčič zvije in se z griča zavali:

»Jaz takole šivam suknjo, kar sešijte jo še vi!«

Gustav Strniša

UGANKE

Srebrna, srebrna košarica,
v njej zlata, prezlata zarjica;
na glavo zadela jo deklica,
Poljančeva Marjetica.

(Marjetica)

V hribu posekano,
v dolini obdelano,
pa ne stoji ne v zraku
ne na zemlji.

(Coln)

Črke jem,
čeprav kaj je črka, ne vem.
V knjigah noč in dan tičim,
in vendar se iz njih nič ne naučim.

(Knjižni molj)

Šviga švaga
čez dva praga.

(Mela)

Earl Derr Biggers:

32

KITAJČEVA

papiga

Sedaj pa mi oprostite — rad bi šel še malce počival, da zberem moči. Kajti drevi bo najbrž precej razburljivo.«

Bob je presenečen in zmeden strmeli za njim. Ali je šel predaleč in milijonarju pre- več povedal? In kaj je z Evelino Madde- novo? Ali je res v Los Angelesu? Verjetno je in njen oče se je zdel sama odkritosrč- nost, ko je govoril o njej. Bob je bil od razglabljanja težkih vprašanj ves utrujen in zbit, zato je sledil Maddenovemu zgledu ter prespal ves popoldan. Ko je vstal, je sonce zahajalo. V kopalnici je čofotal Gam- ble. Kdo je Gamble? Kaj počenja na Mad- denovi farmi?

Na verandi je Bob z Ah Kimom šepeta- je naglo spregovoril nekaj besed ter mu povedal novico o Evelini Maddenovi.

»Thorn in profesor sta se vrnila,« je de- jal detektiv. »Zopet sta prevozila isto raz- daljo, ko zadnjič — nad šestdeset kilome- trov. In drobci rdeče ilovice so na avtu.«

Pri mizi je bila profesorja Gambleja sa- ma ljubeznivost. »No, gospod Eden, vsi smo veseli, da vas zopet vidimo med se- boj! Ste dobro opravili?«

»Hvala!« se je smejal Bob. »In kako gre vam?«

Profesor ga je naglo pogledal. »No — v svoje zadoščenje smem trditi, da je bil da- našnji dan zelo uspešen. Našel sem pod- gano, ki sem jo iskal.«

»Kar je vam v veselje, manj prijetno pa podgani!« je rekel Bob. Ostali obed je mi- nil med molkom.

Po obedu si je Madden prižgal cigaro in sedel na svoj stol ob kaminu. Gamble je vzel časopis in sedel bliže svetilke. Bob je, kadeč cigareto, hodil po sobi. Tudi Thorn je vzel v roke čtivo. Velika stenska ura je udarila sedem in skoraj neznošen molk je napolnil sobo.

Bob je stopil k radiu. »Nikdar nisem prav razumel, kakšen smisel imajo takele reči, dokler nisem prišel semkaj,« je dejal Maddenu. »Sedaj uvidevam, da človek lahko doživi kdaj tudi uro, ko ga more navdušiti celo branje o navadah deževne gliste.«

Odprl je zvočnik. Ah Kim je vstopil in pospravljal po mizi. Ostri glas napovedo- valca iz Los Angelesa je odmevaje hreščal med stenami. »Prihodnja točka programa: Gospodična Norma Fitzgerald iz gledališča Masson bo imela kratek nagovor ter nas bo razveselila s petjem nekaterih pesmi.«

Madden se je zganil, da mu je pepel padel od cigare, Thorn in Gamble sta z za- nimanjem pogledala.

»Dober večer, gospoda!« je zazvenel glas ženske, s katero je Bob včeraj govoril. »Zo-

pet sem tukaj! Najprvo se zahvaljujem svojim številnim znancem za ljubezniva pisma, ki sem jih prejela! Nisem še uteg- nila, da bi bila vsa prebrala. Rada bi pa sporočila Sadiji French, če morda slučajno posluša, da jo skoraj obiščem v Santa Ma- niu. Drugo pismo, ki me je zelo osrečilo, mi je pisal moj stari prijatelj Jerry De- laney.«

Bobu je zastalo srce. Madden se je sklo- nil naprej. Thorn je odprl usta in profesor je mežiknil z očmi. Ah Kim je tiho po- spravljaj mizo.

»Bila sem v skrbeh za Jerrya,« je nada- ljevala Norma Fitzgerald, »sedaj pa sem izvedela v svoje veliko veselje, da je čil in zdrav. Upam, da ga bom kmalu videla. Sedaj pa k programu! Kajti v pol ure mor- am biti v gledališču. Upam, gospoda, da nas o priliki počastite s svojim obiskom! Imamo izvrstne moči in...«

»Zaprte že vendar to ropotajočo škato- lo!« je klel Madden. »V teh programih radia je devet desetih naznanil. Človeku kar slabo prihaja!«

Bob je ustregel in se skrivaj spogledal z Ah Kimom. Slišala sta glas, ki je priletel k njima čez gole rjave gore in pusto pu- ščavo — glas, ki jima je oznanil, da je Jerry Delaney čil in zdrav. Vse duhovite teorije so se jima sesule: Mož, ki ga je usmrtil Madden, ni bil Delaney. Čigav je bil tisti klic na pomoč, ki je oni usodni večer za- donel po farmi vpricho Tonyja, Kitajčeve papige?

20.

Ah Kim je nesel iz sobe težak pladenj, poln posode. Madden se je z zaprtimi očmi udobno naslonil na stol ter pihal v strop debele oblake dima. Profesor in Thorn sta vsak na eni strani svetilke zopet čitala. Ganljiva slika domačega pokoja. Bobu pa je v zatajevanem razburjenju srce divje utripalo. Naglo je smuknil skozi vrata. V kuhinji je dobil Ah Kima, ko je pomival krožnike.

»Charlie!«
Kitajec si je urno obrisal roki. »Prosim vdano, nikar ne hodite noter!« Odšel je v senco za skednjem. »Kaj pa je to?«

»Saj ste slišali? Bili smo na napačni sle- di! Jerry Delaney še živi in je zdrav.«
»Želo zanimivo!« Neomajna Azijčeva mimost ga je osupnila.

»Zanimivo? Toda človek, iz kakšnega lesa pa ste? Naša teorija se je razblinila v dim, vi pa —«

»Tako se teorijam vedno dogaja! Ni pr- va, ki se mi je zgodila pred očmi.«

»Pa kaj naj storiva?«

»Biserne izročila. Prenagljeno ste oblju- bili; sedaj se morava po tem ravnati.«

»In oditi, ne da bi izvedela, kaj se je tu- kaj zgodilo? — Kajpada se morda ni prav nič zgodilo. Morda sva spočetka tavalva v zmoti...«

Avto je priropotal ter obstal s škripajočo zavoro. Znana postava je izstopila in pre- plezala vrata, ne da bi tratila čas z odpi- ranjem.

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

O dr. Mahálu, cvetki čúbici itd.

Na tisto stran, kamor ptiči letijo, leži dolina. Lepa, široka, rodovitna dolina. Imena se pa res ne morem spomniti: na koncu jezika mi je, pa ne spravim naprej.

Prebivalci te doline so v starih časih živeli mirno, zadovoljno življenje slovenskih kmetov, dokler se ni na ta božji svet rodil doktor Mahálo. Oh, kaj pravim! V začetku se ni bil doktor, ampak samo Drejček. Tako so ga klicali kot otroka, ko je še »platno prodajal«. Ko je zrastel že velik, pa je postal doktor Andrej Mahálo. Prav res! Ta doktor je bil rastlinoslovec, to se pravi človek, ki je poznal vse cvetice, zeljšča, skratka vse rastline po imenu, korenin in semenu!

To mu pa še ni bilo zadosti. On je še nove rastline ustvarjal po svoji volji. Rastlinoslovcem, posebno pa še takemu doktorju Mahálu, tega ni zameriti! Šel je ter po dolgotrajnem precepjanju in križanju raznih cvetic priklical iz zemlje novo cvetico — čúbico. Ni se zastoj tako imenovala. Njeni prelepi temnordeči venčni listi so bili tako zrasli, da so bili na las podobni čubicam, t. j. človeškim ustnicam. Ko je čúbica cvela, se je njen nežni cvet odprl in z mnogoštevilnih prašnikov v notranjosti se je vsul prav tako rdeč cvetni prah.

Ta cvetni prah je postal usoden ne samo doktorju Mahálu, ne samo dolini, o kateri sem vam pravil, ampak skoro vsemu omikanemu svetu. Poslušajte dobro! Iz cvetnega prahu cvetice čúbice so začeli izdelovati rdečilo za ženske čubice. Primerilo se je namreč, da je gospa Mahálovka radevedna poduhala novo cvetko. Nežno jo je pritiskala na ustnice in glej: cvetka se je odprla in rdeči cvetni prah je ostal gospe na ustnicah. To jo je naredilo veliko mlajšo, kajpa. Bila je kakor kakšna deklina, čeprav je bila že v letih in so ji lasje osiveli. Sam doktor Mahálo se je čudil in majal z glavo. Pa ne dolgo!

»S tem se je treba okoristiti,« je rekel nekoč in sklenil, da bo začel gojiti cvetko čúbico v večjih množinah na svojem vrtu. Od vseh strani so prihajale ženske na njegov vrt duhat čudotvorno cvetko. Gospa Mahálovka jim v začetku ni kar nič privoščila tega pomlajevalnega sredstva. Ali vdati se je morala, ko je videla, da kuje njen mož iz tega lepe denarce. Toliko je prihajalo obiskovalk, da je bil vrt pretesen.

Doktor Mahálo je prepustil gojitev cvetke čubice kmetom v omenjeni dolini, sam pa je zgradil laboratorij, t. j. delavnico, kjer je na veliko pripravljaval rdečilo in ga začel razpošiljati ženskam križem sveta.

Od pamtveka so tudi tamkajšnji dolin-

ski kmetje pridelovali na svojih njivah žito, koruzo in krompir. Jedli so žgance z mlekom ali krompir z zeljem in niso pozeleli kaj drugega.

Mahoma se je pa njihovo življenje spremenilo. Na svojih lepih, plodnih njivah so začeli gojiti prelepo cvetko čúbico. V poznem poletju, preden so se cvetovi odprli, so jih potrgali, jih posušili in jih prodali slavnemu doktorju Mahálu. Stokrat je bil preplačan njih trud! Doktor Mahálo jim je plačeval s stotaki in tisočaki, saj je sam še več zaslužil, ker je prodajal rdečilo neznanako drago.

Kmetске roke, doslej navajene težkega dela, so se poigravale z denarjem in ga razmetavale kakor kak nič.

»Gromska pojata!« so govorili dedci, držali roke v širokih žepih in se napihovali kakor purani, »kaj bi se trudili! Denarja je kar preveč, pojdemo v gostilno!« In so šli ter popivali vse ljube dni in noči. Gospodinje niso imele drugega posla, kakor da so pripravljale pojedine, cvrle piščance in pekle pogače. Fantje so se postavljali kakor mladi petelini, v gručah so hodili po vasi gor in dol, zateglo prepevali ter se klicali na »korajžo«.

Ljubezen do zemlje

V gozdu kraj potoka je prostorček zame, tu si v šopek vežem praprot in ciklame.

Vida Jerajeva

Dekleta pa, hm, kaj so delale drugega, kakor da so se lepoticile in opravljale druga drugo in ves svet. Nobena svila jim ni bila predraga, noben prstan ali uhani, da jih ne bi kupile in obesile nase. Še klobuke so si kupovale, pomislite! V nedeljo so se vozili ljudje k maši v kočijah ali pa kar v avtomobilih.

Videti je bilo, kakor da je Bog s polnimi rokami blagoslovil dolino. Pa je prišlo drugače. Kaj pa mislite — če bi šlo vse tako naprej!

Cvetko čúbico so začeli gojiti tudi po drugih krajih. Sebični in zavidni sosedje, tako so jih pač imenovali dolinci, so spoznali, da cvetka čúbica imenitno uspeva tudi na njih zemlji. Ali pa je ta mahálasti doktor Mahálo tako naredil. Prišlo je pač,

ste oddirjali. Menim, da nima še svojih biservov?«

»Ne. In prejle je prišla nepričakovana novica.« Bob je povedal, kaj je pripovedoval glas v radiu. »Kaj pa, če smo takoj v začetku zašli na napačno pot? Če se je sploh komu na farmi kaj žalega zgodilo? — Naj bo karkoli — sedaj gre za gospodično Pavlo!«

Mimo je pridiral z vso silo drug avto — tako blizu, da bi se oba voza skoraj zalelela.

»Voznik s kolodvora,« je menil Holley. »Zadaj je sedel potnik.«

»Bržkone kdo, ki je namenjen na Maddenovo farmo?«

»Morda.« Holley je sedaj zavil na nevarno, pol razdrto hribovsko pot k zapuščenemu rudniku. In ker je sprednje levo kolo trdo zadelo ob skalo, sta potnika s svojima glavama skoro predrla streho avtomobila.

»Vraga!« Bob se je gladil po glavi, v kateri je kar šumelo. »Sploh pa je strašno neumno, da se takole čedno, mlado dekle, kakršna je Pavla Wendell, kar sama potika po puščavi! Zakaj se pa ne omoži?«

»Njej ni za zakon. Naziva ga zadnje pribezališče šibkih duš!«

»Res? Zakaj pa je zaročena s tistim mladim?«

»S kom?«

»Z Wilburom, ali kako se že piše, ki ji je podaril prstan.«

Holley se je zasmeljal — potem pa za tre-

da so začeli gojiti cvetko čúbico širom domovine in še dalje po svetu.

A česar je v obilju, nima več cene! Doktor Mahálo in mnogi drugi, ki so tudi izdelovali rdečilo, niso več plačevali cvetke čúbice tako kakor v začetku. Nazadnje se je nekdanja imenitna in spoštovana rastlinica tako pocenila, da so imeli pridelovalci zgubo. Da bi sedaj videli dolge in poparjene obraze dolincev! »Duš!« so kleli, grozili doktorju Mahálu in vsem sosedom. Pa ni vse nič pomagalo.

Tudi rdečilo se je pocenilo. Danes ga kupujejo že dekleta in pastirice. Kako lepe, oh, kako mlade so, kadar si namažejo ustnice z njim! Če ne verjamete, pa jih poglejte!

Oni dan sem šel mimo kmetškega doma. Na gnojišču je stala strašno »nobel« gospodična in kidala gnoj. Bila je oblečena v tanko obleko in svilene nogavice, obuta v svetle čevljičke. Škoda, ker je bilo vse oškropljeno z gnojnico! Lase je imela seveda prav na kratko pristrizene, ustnice pa rdeče, uh, tako rdeče, da me je bilo skoro strah.

»Dober dan!« sem pozdravil. In mi je odgovorila:

»Klanjam se!«

Zdaj me pa ni bilo samo strah, ampak tudi sram. »Saj še pozdraviti ne znam več,« sem se pokaral in hitro zavil okrog vogla.

Ali ste radovedni, kako se je zgodba z

Tu sanjaje slušam listnih vej šumenje. Angelcev nebeških to je govorjenje.

Angelci nebeški — kaj pa govorijo? Zemljico prekrasno ljubiti učijo.

Vida Jerajeva

Tudi to se zgodi...

Da, tudi to se zgodi, da so se nekatere študentske organizacije v Zahodni Nemčiji »začele« nekoliko bolj zanimati za preteklost nekaterih svojih profesorjev. Siegfrieda Ruffa so namreč imenovali za predavatelja na medicinski fakulteti v Bonnu, študentje pa tega profesorja ne marajo. Ruff je svojo medicinsko človečnost »že dokazal« v obdobju 1941 do 1942, ko je opravljal nehumane poskuse na taboriščnikih, zaprtih v koncentracijskem taborišču Dachau. Med drugim je kot vodja posebnega berlinskega inštituta v taborišču Dachau preizkušal, kako ljudje prenašajo nizek pritisk. Seveda so te poskuse delali na taboriščnikih zato, ker so bili taboriščniki; in mnogi so kasneje umrli v groznih bolečinah. Zato je protest bonnskih študentov povsem upravičen!

Napolitanec, tramvajske tračnice in bob

Takim, ki jim gre slabo, bi povedal neko zgodbo. Memi jo je pravil star Napolitanec tiste dni, ko sem imel za dnevno hrano dva »kaki« in sem bil prav na koncu. Po cesti sem čistil tramvajske tračnice. Tretji dan sem delal in plače ni bilo. Pa sem prav hudo zamrjal in kot plačilo zvedel tole:

Nekoč je hodil po cesti mlad človek. Strgan je bil in ni imel drugega kakor kuhan bob. Hodil je po cesti, lupil bob, olupke metal na tla, jedel in tožil: »Ljubi Bog, kaj sem neki tako hudega storil, da me tako tepeš. Poglej, nimam drugega, da bi jedel, kot ta neokusni bob. Ali sem res tako grozno grešil, da si me tako udaril!«

Ko je tako tožil, se je obrnil in zagledal nekoga, ki je hodil za njim, pobiral bobove luščine in jih jedel... S. P.

Za dobro voljo

Med otroki

»Moj oče je za glavo večji od tvojega!«
»Zato pa je moj za dva trebuha debelejši od tvojega!«

Raztresenost

Mladi uradnik je potožil svojemu starejšemu prijatelju v uradu, da je tako raztresen, ker se pripravlja na zakonski stan. Stari »kanon« pa mu pravi: »Nič čudnega! Ko sem se jaz poročil, sem bil tako zbežgan, da sem svoji nevesti stisnil v roko petak — duhovnika sem pa poljubil!«

Ribniška

Ribniški možakar je prišel v banko po denar. Blagajnik mu je pomolil cel šop bankovcev ter ga opozoril: »Oča, preštejte«. Ribničan šteje polahko tisočake: »Adn, dva, tri, štjer, pjet« — potem se pa možato odreže: »Če je blu do tukaj prou, bo naprej tudi« in vtakne cel šop v žep.

žepno svetilko?« je vprašal Bob. »Postojte, prosim, trenutek! Pravkar sem se nečesa domislil...«

Z žepno svetilko je skrbno preiskal pot. »Tod je vozila! Poznam kolesnice njene avtomobila. Zgoraj je. Njen voz je po tej pot vozil le enkrat.«

Bob se je spravil na svoj sedež. Avto je delal ostre ovinke ter se lovil ob robu prepada. Še zadnji ovinek — in pred njima se je prikazalo mesto strahov v rudniku Petticoat, ležeče sredi gorskih strmin. Tu razpadel dimnik, tam razjeden zid, cele ulice in trgi, polni razvalin in ruševin.

Vozila sta po valoviti glavni cesti med zijajočimi črnimi lijaki in — po kamnitem tlaku, že poraslem s travo.

»Tistole rudniško poslopje, ki bo kmalu razpadlo, je stara kantina,« je razlagal urednik. »Sosednje poslopje pa je trdno in iz kamna zgrajeno — stara jetnišnica!«

»Jetnišnica?«

Holleyev glas je postal tišji. »Ali se tamle v kantini ne sveti luč?«

»Zdi se mi tako. Neumno je, da nima va orožja! Morda bo prav, če se skrijem zadaj v avto ter se pokažem šele, če bo treba možato nastopiti. Morda bo preseenečenje nadomestilo orožje.«

»Ni napačno!« je pohvalil Holley, in Bob je izginil v ozadju temnega voza, ki je skoraj nato obstal pred kantino. S črvicega praga je grozeče stopil k avtu suh možak.

(Dalje prihodnjič)

»Holley!« Bob je hitel prišlecu naproti. »Prav vas iščem!« Časnikar je bil vidno razburjen. »Skrbi me, Pavla Wendell...«

Bobu je divje zagomazelo krog srca. »Kaj se ji je zgodilo?«

»Ni se še vrnila od rova v Petticoatu — čeprav se je napotila tja takoj po zajtrku. Obljubila mi je, da bova skupaj večerjala in da pojdeva potem v kino. Kažejo film, ki jo zelo zanima.«

Bob je zdirjal na plano. »Pojdiva, za božjo voljo, brž...«

Pristopil je Chan, nekaj se mu je zasvetilo v roki. »Moj samokres! Davi sem ga vzal iz potne torbe. Vzemite ga s seboj...«

»Ga ne potrebujem! Obdržite ga! Morda vam bo samemu prav prišel... Naprejš, Holley!«

»Biseri!« je opomnil Kitajec.

»Oh, do osmih se že vrnem! To je važneje...«

Ravno ko je Bob skočil v avto, je prihitel k vratom gospodar, grmel z grozečim glasom »Halol!« in žugal z rokama. Toda Will Holley je s čudovito naglico obrnil voz in odbrnel. »Kaj bi se bilo utegnulo zgoditi?« je vpraševal mladi Eden.

»Ne vem. Tam je nevaren kraj, ta stari kop. Povsod zasuti rovi — nekatere vhode pokrivajo grmovje — na stotine metrov so globoki...«

»Brž, brž!«

»Saj se že voziva z največjo brzino, ki je mogoča. Maddena je vidno osupnilo, da

Avstrijska televizija

PETEK, 28. oktobra: 10.00 Televizija v šoli: Možje in sile — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 18.35 Pogled na deželo: Naš kmečki obzornik — 19.00 Trg ob koncu tedna: Aktualni tržni pregled — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prenos iz Löwingerjevega gledališča: „Vstaja v pekarni“ (Pet kunccev); podeželska burka pisatelja Juliusa Pohla — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Z našimi najboljšimi priporočili: Tri svetovne kritike o novih filmih v Avstriji — 22.50 Jazz v Evropi.

SOBOTA, 29. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: bluze in srajčke za naše otroke — 17.35 Naša lahko noč oddaja za otroke — 17.40 Uči se boriti brez ubijanja. Način raziskovanja pri živalih — 18.00 Kako rečejo drugi. Doprinos k sodobni znanosti — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos iz gledališča Theater an der Wien: „Princesa iz Trapeunt“ — Opereta v treh dejanjih J. Jaqua Offenbacha — 22.40 Večerna poročila v žarometu „Sedem dni svetovnih dogodkov“ — 23.10 Naš nočni program: „V surovih rokah“; kriminalni film.

NEDELJA, 30. oktobra: 13.45 Kratka poročila —

LIKOVNA UMETNOST:

Razstava v „Domu umetnikov“

Pretekli teden so odprli v »Domu umetnikov« v Celovcu likovno razstavo »Poklicnega združenja upodabljaljočih umetnikov Avstrije, Deželne zveze za Koroško«.

Skupaj razstavlja 38 likovnih umetnikov s svojim slikarstvom in plastikami.

Razstava bo odprta še do nedelje, 30. 10.

13.50 Prenos iz Budimpešte: Mednarodna nogometna tekma med Madžarsko in Avstrijo — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje — Počitnice na Vranjem otoku — 17.30 Mladinski svet — 17.55 Kaj lahko postanem: optik — 18.25 Vrtni na morskem dnu. V svetu koralnih rib — 18.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 19.00 Oddaja direktorja avstrijske televizije — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 „V spomin Egonu Müllerju“ (iskreno sožalje). Televizijska igra Karla Wittlingerja — 21.40 Kristjan v času — 21.50 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 31. oktobra: 17.25 Kratka poročila — 17.30 Prenos iz kapele Christopherus v Bad Gasteinu: Protestantovska reformatorska služba božja — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 19.00 Pustolovščine pod vodo; električni meter — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 2.15 Maigret in oba Flamca, Kriminalna igra po romanu Georgesa Simeona — 21.05 Med včeraj in jutri: Češkoslovaška, politična dokumentacija — 21.55 Čas v sliki.

TOREK, 1. novembra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za mladino od 14. leta dalje: „Smrt v jablanah“. Igra v dveh dejanjih Paula Osborna v iz-

vedbi Mladinskega gledališča — 18.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 19.00 Simfonija v d-molu, op. 120, Roberta Schumanna — 20.00 Čas v sliki — 20.20 „Sveti poizkus“, drama Firtza Hochwälderja — 22.05 Obzorja, naznanila, poizvedovanja, razgledi — 22.50 Čas v sliki — 23.10 Kristjan v času. Misli o smrti in vstajenju.

SREDA, 2. novembra: 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Dnevnik Anne Frankove — 13.35 Kratka poročila — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Mala risarska umetnost — 17.35 Za otroke od 11. leta dalje: Pasji zapor — 17.50 Mali športni ABC — 18.20 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Oče Radetzky. Oddaja k njegovi 200-letnici — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 „Katja Kabanova“, opera Leoša Janáčka — 21.40 Čas v sliki.

Televizija Ljubljana

PETEK, 28. oktobra: 9.40 Televizija v šoli: Rišemo, slikamo, oblikujemo. Pejsaži Velike Britanije. Poklici v živinoreji in perutninarstvu — 10.40 Tečaj angleškega jezika — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Televizija v šoli; ponovitev — 15.50 Tečaj angleškega jezika — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev — 17.55 Poročila — 18.00 Oddaja za otroke — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Brez parol — mladinska oddaja, pripravlja Ivo Zorčič — 19.30 Iz otroške poezije, tokrat za odrasle — 20.00 Televizijski tehnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Fara svetega Janeza — celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 29. oktobra: 9.40 Televizija v šoli: Glasbena začetnica. Miroslav Krleža: „V taborišču“ — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 17.10 Poročila — 17.15 Urni Peter — lutkovna oddaja za otroke — 17.35 Kje je, kaj je — mladinska oddaja — 17.50 Reportaža — 18.10 Vsako soboto — pregled televizijskega sporeda za prihodnji teden — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 O našem govorjenju — 19.10 Oddaja komorne glasbe — 19.40 Cikcak — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Skale mrtvih. Film iz serije „Ekspedicija“ — 21.00 Homuristična oddaja — 22.00 Stanlio in Olio — serijski film — 22.50 Art Farmer — oddaja iz cikla „Jazz festival na Bledu“ — 23.15 Zadnja poročila.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 30. 10.: 6.15 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — **PONEDELJEK, 31. 10.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. Poje selski dvojni kvintet. Beremo za vas — 8. (J. Jurčič: Deseti brat), 18.00 Za našo vas. — **TOREK, 1. 11.:** 6.15 Duhovni nagovor. „Radujte se, pravični, v Gospodu!“ — **SREDA, 2. 11.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Smrt v narodni pesmi in pesništvu. Cerkev in svet. — **ČETRTEK, 3. 11.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Poje mešani zbor državne gimnazije za Slovence v Celovcu. Kaj pravite k temu? — 9. (Prof. Marijan Rus: Babjevernost). — **PETEK, 4. 11.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (Domače novice). Slovenska ljudska univerza — 1. (Prof. Janko Messner: Razvoj slov. jezika). Beremo za vas — 9. (J. Jurčič: Deseti brat). — **SOBOTA, 5. 11.:** 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Osmošolci Slovenske gimnazije vabijo na

priređitev

ki bo v nedeljo, dne 30. oktobra, ob pol treh (14.30) popoldne pri Miklavžu v Bilčovsu in ob pol osmih (19.30) zvečer pri Kerschbaumerju v Radni vesi pri št. Lenartu.

Zabavali vas bodo: fantovski zbor, tamburaši, godci in še marsikaj veselega.

Prisrčno vabljeni!

Ali bodo odstopili?

To je bilo in je še marsikje zanimivo vprašanje. Gre namreč za škofo, katere je koncil povabil, da naj, ko dosežejo to starost, prostovoljno odstopijo. Nekaj jih je že naredilo vlogo za upokojitev. Vseh seveda ne bo mogoče kar tako upokojiti. Odločitve škofov bo pregledal papež in on odločil. Namen tega koncilnega odloka je zagotoviti boljše upravljanje škofij.

Iščemo **GOSPODINJSKO POMOČNICO** za gospodinjstvo v vili v krasni okolici Innsbrucka. Predpogoj: Ljubezen do otrok (2 otroka) in spretnost v vseh gospodinjstvih delih.

NUDI SE JI: Lastna soba s televizijskim aparatom, 2000.— šilingov čiste plače (neto) in urejeni prosti čas.

Prosilke z ustrežno prakso, s prepisi spričeval in sliko naj pišejo na naslov:

FRIEDRICH DEUTSCH, Metalwerk, Innsbruck, Archenweg 40, telefon 51.691.

Zamenjam novo hišo z večjim vrtom v letoviškem kraju Preddvor pri Kranju, Slovenija, za hišo kjer koli na Koroškem.

Ponudbe: **ERJAVEC ANTON, PREDDVOR, SLOVENIJA, JUGOSLAVIJA.**

Scheibel

Damska moda

v veliki izbiri

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11

Telefon 33-95

Po poljskih in čeških cestah

(Nadaljevanje s 5. strani)

krajih, ki niso označeni za parkiranje. V Censtohovi sem plačal za parkiranje 45.— šilingov! Res da za tri dni, ampak vseeno preveč.

Spomnil sem se na anekdoto, da sta se prepirala Rus in Amerikanec, kdo ima več avtov. Vemo, da zlasti Rusi hočejo biti prvi, oni so vse iznašli, oni imajo največ... Ko mu je Amerikanec le dokazal, da je v Združenih državah Amerike več avtomobilov, pa je Rus zmagoslavno rekel: pri nas je pa največ park-prostora!

Poudariti pa moram, da so bili tako na Češkem kot na Poljskem vsi ljudje prijazni. Vsak je rad povedal, pokazal, kar sem vprašal, ali ustregel prošnji. Tudi na mejah uradniki in cariniki, kolikor je pač možno ob vsem »uradnem šimelnu«.

PEČI in štedilnike znamke Tirolia v najboljši kvaliteti in največji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 — Tel 04236-281

ZNAMKA ZAUPANJA GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wiennergasse 10
(Premanadna cona)

Velika zaloga perila blaga in volne za moške, ženske in otroke

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

SADJARJI!

Sadna drevesa vseh vrst v veliki izbiri v strokovni drevnici jabolčnih, hruškovih in češnjevih drevesc. Po znižanih cenah dobite: orehe, češplje, slive, naravne ribezlje, kosmulje in vinske trte.

Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar ST. VID V PODJUNI

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE, BRZOPARILNIKE (kotle), KOTLE ZA ŽGANJEKUHO, SADNE STISKALNICE (»preše«) VSEH VRST

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihova 2, P. Dobrla ves — Eberndorf, Telefon 04237 246

KONSUM

über 100 Jahre jung

440.000

österreichische Familien kaufen im KONSUM.

Das sind über

1.000.000

Menschen.

So viele? Das muß seinen Grund haben. Natürlich!

Der KONSUM hat Tradition, Erfahrung und ist dennoch modern, ja oft der Zeit voraus.

Darum

für Menschen unserer Zeit

KONSUM

...gut, besser,

A&O

Vom 28. Okt. bis 3. Nov. 1966:

A&O-Markenwaren, die wir besonders empfehlen:

A&O EIERTeIGWAREN 14.⁵⁰
Fleckerln, Fadennudeln
in 500-g-Cellopackung 2 Pakete = 1 kg nur

A&O SIAM-REIS 8.⁹⁰
Langkom-Qualitätsreis, besonders köstlich 1 Karton = 1 kg

ASO MANDELN 6.⁸⁰
ausgewählte Spitzensorte in Cellopackung 1 Packung = 100 g

und außerdem... **JUNGE ERBSEN** 9.³⁰
besonders zart - reich an Vitaminen 1 Dose = 1 kg

TIROLER OBSTBRANTWEIN 31.⁸⁰
... der wärmt richtig! 1 Flasche = 0,7 Liter

...außerdem noch: **3% A&O-RABATT!**

— die Markenware des Monats!